

KÖNYVHÉT

25. Budapesti
Nemzetközi
Könyvfesztivál

Varró Dániel
**Aki szépen
butáskodik**

Szabó T. Anna
Határ

Papp Sándor
Zsigmond
Gyűlölet

Zágoni Balázs
A gömb

Fehér Renátó
Holtidény

A regényírás nyűg, mindennap
írni kell, vagy kellene

ORAVECZ IMRE

Fotó: Szabó J. Judit

A Móra Könyvkiadó újdonságaiból

Bartos Erika: Születés, Elmúlás 3+

80 oldal, 2999 Ft

Megölelni az újszülöttet olyan, mint megérinteni az ártatlanságot. Elveszteni valakit pedig megmagyarázhatatlanul nehéz. Hogyan lehet ilyenkor vigaszt nyújtani egy kisgyereknek? Bartos Erika, a Pro Familiis-díjjal kitüntetett meseíró két új könyve a születésről, az első életéről, illetve az elmúlásról szól.

Balázs Ágnes: A pösze nyuszi és más történetek (Mesék örökmozgóknak sorozat) 5+

56 oldal, 2499 Ft, Illusztrálta Horváth Ildi

Hányszor hallottad már, hogy ne ugrándozz mesehallgatás közben, ne dobolj, ne trappolj, hanem ülj le szépen, és figyelj csöndben? Ha nehezedre esik egy helyben maradnod, ha örökmozgó vagy, akkor ezek a mesék éppen neked szólnak! A mulatságos történetek alatt ugrálhatsz, tapsolhatsz, szaladgálhatsz, sőt még kiabálhatsz is, de csak akkor, amikor elhangzanak a feladatokra buzdító szavak.

Sarah Strohmeier: Menő csajok klubja (PINK KÖNYVEK) 12+

320 oldal, 2499 Ft, fordította Dudik Annamária Éva

A stréberségnek ára van: ritkán vagy tőle népszerű. Ám a tizedikes Gigi, Bea és Neerja elhatározza, hogy változtat ezen. El akarják érni, hogy ne holmi ködös emlék legyen a nevük a majdani gimis évkönyvükben. A legújabb PINK KÖNYV-ben is garantáltak a csupa vicces vagy kevésbé vicces vagy véresen komoly kamaszolgok!

Cookie O'Gorman: Nindzsalány (LOL-könyvek) 13+

320 oldal, 2499 Ft, fordította Erdélyi Mónika

Snow-Soon Lee tizenhét éves koreai, és Bruce Lee a példaképe. A harcművészet koronázatlan királynője nem az a bulizós típus, de ha felheccelik, akár egy vadidegen, dögös srácot is hajlandó lesmárolni a moziban, hogy bebizonyítsa, nem csak a gyilkos ütéseivel tud hatni a fiúkra. Ja, hogy a kapucnis szívtipró a dúsgazdag szenátorjelölt egy szem fia? Upsz... Semmi vész, úgysem találkoznak többé. Vagy mégis?

Kathryn Evans: Több mint én 16+

400 oldal, 2699 Ft, fordította Hordós Marianna

Lehet, hogy mind szörnyszülöttek vagyunk? Teva élete látszólag normális: sulis, haverok, pasi. Otthon azonban félelmetes titkot rejteget. Tizenegy másik Tevát. A lélegzetelállító történet tizenhat éves főszereplője egyszerre küzd a felnőtté válással és családjá nyomasztó örökségével.

Majoros Nóra: Pityke és prém 10+

480 oldal, 2999 Ft, illusztrálta Papp Beatrix

A pitykések birodalmában szigorú rendet tart a keménykezű királynő. Ám az erdő állatbört viselő vademberei, a prémesek felkelnek az elnyomás ellen, a határon ellenséges hadsereg állomásozik, és a pórnép is zúgolódik. Minderről mit sem tudnak a királynő ikerlányai: Govalinda és Prillaszári, akik tizenhetedik születésnapjukra készülődnek. Az ünnepség reggelén védett világukba betör egy prémes, aki nemcsak a palotát dúlja fel, hanem a jövőjüket is. Vajon képesek lesznek a királykisasszonyok a birodalom lakóival együtt leküzdeni a tomboló gyűlöletet, vagy kitör a mindenkit elsöprő háború?

Zágoni Balázs: Fekete fény 1. – A gömb 13+

360 oldal, 2499 Ft

Az Európai Unió felbomlik. Az országok városállamokra esnek szét, a nyugdíjasok első lázadását újabbak követik, megjelenik a röghöz kötés és a neojobbágység. A gyerekek öröklik szüleik adósságait, ezért csak egyetlen módja van, hogy az ember ne legyen haláláig a Város szolgája: ha csatlozik a falon kívüli kolóniák egyikéhez...

Ördögh Ottó: Sortalanság – Magyar irodalmi paródiák 13+

224 oldal, illusztrálta Kárpáti Tibor

Ördögh Ottó a VIP – Világirodalmi paródiák című kötete után ezúttal a magyar irodalom gyöngyszemeit parodizálja a tőle megszokott finom humorral és komolysággal. Janus Pannoniustól Kertész Imréig több mint huszonöt kanonizált szerző kapja meg a magáét, és a kötelezők új megvilágításba kerülnek.

Kivándorló családragény három kötetben

Interjú Oravec Imrével
(Mátraházi Zsuzsa)

6 25. BUDAPESTI NEMZETKÖZI KÖNYVFESZTIVÁL Programok, dedikálások

7 A halhatalan bolond

Daniel Kehlmann: Tyll
(Laik Eszter)

9 „Olyan ez a történet, mint egy családállítás” – Finy Petra

(Jolsvai Júlia)

11 A Város és a kolóniák

Beszélgetés Zágoni Balázssal
(Csokonai Attila)

12 Fedezzük fel a nagyvilágot és a vicces állatokat!

(szénási)

13 Hogyan fogadtassuk el magunkat és legyünk népszerűek?

(Sz. Zs.)

15 Ahol véget ér a világ

Jón Kalman Stefánsson:
A halaknak nincs lábuk
(Laik Eszter)

16 Apukai perspektíva

Beszélgetés Varró Dániellel
(Szepesi Dóra)

18 Derűs önhatározó – írók magukról

Önlexikon – kortárs magyar írók
önszócikkei
(Laik Eszter)

20 A többértelműség gyönyörűsége

Szabó T. Anna új novelláskötetéről
(Szénási Zsófia)

22 Kitörni a csend fogságából

Deborah Lytton: Csend
(Pompör Zoltán)

22 A megismerhető Jézus

Christina Goodings – Maria Royle:
Kicsoda Jézus?
(P. Z.)

23 A szabadság érzelmi állapot

Beszélgetés Böszörményi Zoltánnal
(Illényi Mária)

25 Amitől szelídül a gyűlölet

Beszélgetés Papp Sándor Zsigmonddal
(Varsányi Gyula)

26 Gyümölcsneveink elnevezései

Pelczéder Katalin:
Gyümölcsnevek szótára
(K. S. A.)

26 A regényíró regénye

Undinē Radzeviēiūtē:
Halak és sárkányok
(Bárdos Dóra)

27 Különleges regény John Franklinról

A lassúság felfedezése c. kötetéről
a fordító, Lengyel Gábor

29 „Ha egy apa mellett tombol a hisztiző gyerek, akkor sokkal megengedőbb a társadalom...”

– Szél Dávid
(Kurcz Orsi)

30 „Nem tourguide és nem wellnessköltészet”

Beszélgetés Fehér Renátóval
(Vermes Nikolett)

A Könyvhét megtalálható budapesti könyvesboltokban, vendéglátóhelyeken és vidéki könyvesboltokban, valamint a Lira Könyv Zrt., és a Libri boltláncokhoz tartozó boltokban. A teljes lista a Könyvhét honlapján olvasható a „Könyvhét megtalálható” menüpontban.

E számunk megjelent 2018. április 18-án 10 000 példányban.

Hirdetésfelvétel a szerkesztőségben:

209-9140 Kiss József

impreszum

KÖNYVHÉT - WWW.KONYV7.HU

Megjelenik egy évben négyszer: a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra, az Őnnapi Könyvhétre, a Nagy őszi újrakezdsre és a Karácsonyi Könyvvásárra • Ára előfizetőknek 600 Ft • Előfizetési díj 2400 Ft egy évre • KIADJÁ: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja • SZERKESZTŐSÉG, HIRDETÉSFELVÉTEL, ELŐFIZETÉS: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. Telefon: 209 9140, 209 9141. E-mail: konyvhét@t-online.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Marketing-vezető: Jakab Sára • Szerkesztés, tördelés: Blasits Ildikó • NYOMÁS: Oláh Nyomdaipari Kft. • Felelős vezető: Oláh Miklós vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekt a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

TERJESZTI: a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletág, a Fok-ta Bt., előfizethető a kiadó címén.

Kivándorló családregény három kötetben

Száz évet fog át *A rög gyermekei* című trilógia. Az Árvai család polgárosodását követhetjük nyomon *Az ondrok gödre* című nyitó regényben. A következőben azoknak állít emléket, akik a 19. század második felétől tömegével indultak útnak Észak-Amerikába, és sorsuk feldolgozatlan a magyar irodalomban. Többnyire szegény emberek voltak, de számos jobb módú parasztember is útra kelt; további gyarapodásukat remélték a kivándorlástól. Eredetileg csak addig akartak maradni, míg pénzt gyűjtenek további itthoni életükhöz. De a körülmények másként alakultak. *Az Ókontri* című most megjelent harmadik kötet egy második generációs életét mutatja, aki visszatér az óhazába. A szerzővel a saját családja történetéből is merítő regényfolyam megszületésének titkairól és persze a versírásról is beszélgetünk.

Interjú Oravec Imrével

– Hol bujkált magában a próza, a nagyregény hatvankét éves koráig, amikor *A rög gyermekei* trilógia első kötetét kezdte el írni?

– Mélyen. Mivel közöm van az Egyesült Államokhoz kivándorolt nagyszüleim révén, meg magam is többször hosszabb időt töltöttem ott, ösztöndíjas, diák, disszidens, vendégtanár minőségben, mindig motoszkált bennem, hogy meg kellene a kivándorlást írni. De addig soha nem írtam szépprózát, bár sok versem erősen epikai jellegű. A regényírók éveken át novellákon gyakorolnak. Nálam ez kimaradt. Hatvankét évesen végre elég konszolidált életet éltem, nem voltam többé egyedül, család vett körül, házat építettem Szajlán, a szülőfalumban. Egy verseskötetemen megjelenését követően ültem egyszer az íróasztalnál, és csak úgy kíváncsiságból azon morfondíroztam, milyen lenne az első mondat. Azt már tudtam, hogy a kivándorlók sorsát megörökítő regénynek itthoni előzményekről szóló résszel kell kezdődnie, és csak a következő játszódik majd Észak-Amerikában. Leírtam egy mondatot, és egy másodikat is. Aztán eltettem. Később hozzáírtam még egyet vagy kettőt. Így kezdődött.

– Elárulja mik voltak a próbaképp leírt első mondatok?

– El lehet őket olvasni. Velük kezdődik a regény, így: „Szajla Heves megyében van, a Mátra lábában. A hegység déli peremét Mátraaljának hívják, északon viszont, mint minden rendes hegynek lába van. A Mátra lába hivatalosan dombság, része a Heves-Borsodi-dombságnak, valójában azonban ez is hegység, szinte megszámlálhatatlanul sok hegyből álló emelkedés-együttes, amelynek átlagmagassága 300–500 méter körül mozog.” És a többi. Nem gondoltam, hogy ebből regény lesz.

– Mennyire kellett utánakatnia a korabeli viszonyoknak a hitelesség érdekében?

– Nagyon, de nem volt könnyű, mert Magyarországon olykor nehéz bármit is megtalálni. A falu képviselőtestületei az 1800-as években is üléseztek, jegyzőkönyvet vezettek, de a Heves megyei Levéltárban ebből semmi sincs meg. Olyan a történelmünk, hogy negyven-ötvenenként szinte minden megsemmisül. Mégis az Ondrok gödre és az Ókontri esetében viszonylag könnyű helyzetben voltam, mert a földművelés, meg ahogy az emberek éltek, gondolkodtak a 19. század második felében, az majdnem olyan volt, mint az én gyerekkoromban, az ötvenes években. Csak emlékezni kellett a dolgokra. Éppúgy lóval szántották a földet, ugyanazok voltak az értékek, a szokások, a hiedelmek, az ünnepek. A Kaliforniai fűrjél másként voltam könnyű helyzetben. Az Egyesült Államokban sok dokumentumot lehetett találni, nem konkrétan a magyarokról, hanem általában az európai migránsokról. Vendégtanárként a Kaliforniai Egyetem Santa Barbara-i kampuszán tanítottam, és a szomszédos Santa Paulában, az egykori olajvárosban, ahol még olajmúzeum is van, sok mindent ki lehetett deríteni. Dél-Kaliforniában, ahol nagyon kemények a kőzetek, sokáig nem a forgófejes módszert alkalmazták, hanem az úgynevezett kötélfúrást, amelynek során fel-le mozog a fúrófej, és úgy zúzza szét a mélyben a kőzetet. Hogy kik voltak, hogyan éltek a fúróhelyeken a munkások, azzal nem foglalkoznak a dokumentumok, azt ki kellett találnom. Ha megtalálták az olajat, vagy kiderült, hogy nincs

ott olaj, akkor újabb helyszínre vonultak. Tehát tudnivaló, hogy vándorélet volt az övék. A vadonban éltek, dolgoztak. Hősöm itt tehát nem városi lakos, mint volt öntőmunkás korában Ohióban.

– **A kivándorolt nagyszüleitől szőtt családi legendákból nem meríthetett?**

– Nem voltak legendák, de a falu negyedének gyerekkoromban is élt valakije Amerikában. Olykor halottnak harangoztak, holott nem halt meg senki a faluban, hanem kint távozott el valaki az élők közül. A környékre jellemző volt, hogy egy-egy faluból negyven-ötven-száz ember is az Újvilágba ment szerencsét próbálni.

– **Mikor döntötte el, hogy folytatja a történetet, és így trilógia lesz a könyvből?**

– A regényírás nyűg, mindennap írni kell, vagy kellene. Márai azt mondta, hogy ha többet nem is, de legalább egy mondatot mindenképpen. A második kötet megírása után némi pánik kerített hatalmába. Mit fogok ezután csinálni? Kínálta magát, hogy az egyik kint született fiú, aki magyarul sem tud már, a nagy gazdasági válság következtében elveszíti az állását, és a 30-as években Magyarországra jön gazdálkodni. Felesége elhagyta, de magával hozza nevelt mexikói fiát, akit kezdetben Szajlán mindenki cigánynak néz. Erről a kinti időszakról elég sokat tudok, főleg apámtól, aki Kanadában nőtt fel, és olyan szegénységben éltek, hogy néha még éheztek is..

– **A történetet 1956-ig követi nyomon a könyv. Azután is történt ez-az. Lehet, hogy lesz negyedik rész is?**

– Nem. Ekkora terhet, mindennapos kötelezettséget, sok-sok kutatást már nem veszek a nyakamba. A napokban újból verseket kezdem írni.

– **Lehet csak úgy elhatározásra verset írni? Nem kell az ihletre várni?**

– Nem hiszek se az ihletben, se a múzsában. A kivételes pillanatokat szokták ezekkel a szavakkal illetni. Az olyanokat, amikor az ember nagy koncentrációra képes. A vers legtöbbször úgy születik, hogy megképződik egy sor az ember fejében, forgatja, ejti vagy megtartja, és alkalomadtán tovább írja, mintegy sarjzattja. Nem olyan teher, mint a regény, nem kell vele kelni-feküdni.

– **Utóbbi köteteiben merész vállalkozásként rendre szerepel angol nyelvű verse is. Talán már a kivándorló nagyszülők fiától, saját édesapjától is tanult angolul?**

– Apám egyszer kiskoromban próbált angolul tanítani, de totális katasztrófának bizonyult, mert többek közt elfelejtette felhívni rá a figyelmet, hogy az angolban az írás és a kiejtés két különböző dolog. Egy nyelvtanfolyammal kezdődött itthon a 60-as évek végén, és magántanulással, kintlétekkal folytatódott. De legtöbbször Márk fiamtól kaptam, mikor kiskorú volt, és Kaliforniában járt iskolába. Első angol nyelvű versemet kollaborációban írtam egy amerikai és egy szlovén költőbaráttal Palo Altóban 1973-ban. Divat volt ez akkoriban. Mindönk kapott tíz percet, és annyi sort vetett papírra, amennyit akart. Megjegyzem, ez meg is jelent akkoriban egy kaliforniai folyóiratban. Itthon először csak játékból próbálkoztam angol verssel, jobban mondván amerikaival, merthogy amerikaiul beszélek. Nem akartam publikálni őket, de később elküldtem párat Bruce Berlind, amerikai fordítómna, aki azt állította, hogy jók. Ezért is mertem felvenni párat legutóbbi verskötetembe. Tudom, nagy merészség idegen nyelven írni, de nem nagyobb, mint egyáltalán írni.

Mátraházi Zsuzsa

Fotó: Szabó J. Judit

könyvről

Oravec Imre: **ÓKONTRI**

Magvető Kiadó, 464 oldal, 4299 Ft

Kiss Gy. Csaba:
KÖZÉP-EURÓPAI TALÁLKOZÁSAIM
18 év – 41 arckép

Magyar esszék sorozat, 184 oldal, 3150 Ft

A szerzőnek e kötetéből a mai közép-európai szellemi élet sajátos metszete rajzolódik ki előttünk. Személyes ismerőseiről, barátairól készített rövid esszékben portré – nagyjából az ezredforduló táján. Színes változatosságban lépnek elénk költők, történészek, műfordítók, tudós emberek és művészek, akikkel hosszabb-rövidebb ideig alkalmá volt találkoznia, akinek ismeri személyét és munkásságát Lengyelországtól és Csehországtól, Szlovákián keresztül egészen Szlovéniáig és Horvátorszáig, Szerbiáig. Többek között: Bohumil Hrabal, Czesław Miłosz, Andrzej

Wajda és Zbigniew Herbert. De elkészült az arcképvázlata a szerb Danilo Kišnek, a szlovák Emil Boleslav Lukácsnak, a szlovén Veno Taufernek is.

A portrék pillanatszerűen tekinthetők, visszatekintenek a barátság múltjára vagy csupán a személyes benyomásokat rögzítik.

Sárközy Péter:
„MÉRT NE LEGYEK TISZTESSÉGES!”
József Attiláról

Magyar esszék sorozat, 280 oldal, 3500 Ft

Sárközy Péternek, a Római Tudományegyetem Magyar Tanszéke professzorának 1996-ban és 2001-ben megjelent tanulmánykötete igen nagy sikert aratott, ezek a tanulmányok ugyanis szakítottak az addigi „hivatalos” József Attila-képpel.

A szerző a 90-es évek elején egymás után sorra vette a költő életével kapcsolatos legendákat és az életművére ráragasztott hazugságokat. Kimutatta, hogy ezek a „legendák” úgy rárakódtak József Attila életművére, mint versében a guanó, és máig lehetetlenné teszik József Attila érett, 1932 utáni költészetének megértését.

A jelenlegi kötet az 1996-ban megjelent tanulmányok mellett közli Sárközy Péter 1996–2015 között írt újabb József Attila-tanulmányait, melyekben vitába száll a Szabolcsi Miklós örökségét tovább folytató, ma is „hivatalosnak” számító József Attila-kutatók egyoldalú beállításával.

A kötetben ezenkívül a Nagyon fáj-kötet verseinek az explication de texte módszerét követő szövegelemzése áll.

Szörényi László:
HUNOK ÉS JEZSUITÁK
Fejezetek a magyarországi latin honfoglalási epika történetéből

Második, javított, bővített kiadás

Magyar esszék sorozat – Szörényi László

életműsorozat 1. kötet, 280 oldal, 3750 Ft

Szörényi László könyvének tárgya a magyarországi, főleg jezsuiták által megalapozott és általuk is művelt hun tárgyú, de a hun-magyar azonosságot valló történetemléteknél megfelelően akkor honfoglalási témájúnak értelmezett epikus költészet.

A jezsuita rend a 18. században az egész hazai felsőoktatás túlnyomó részét kezében tartotta, és jól szervezett értelmiségi csoportként is felfogható már, amelynek körében korszerű tendenciák kerültek előtérbe: a természettudósok és hivatásos történetírók mellett éppen azok, akik a szerző munkájában példás méltatásban részesülnek. Az 1993-ban megjelent első kiadáshoz a szerző hozzáillesztette az eltelt 25 év alatt született hasonló tematikájú írásait.

www.napkiado.hu

Dedikálások a Nap Kiadó standján

2018. április 20. péntek

Juhász Előd 11–12
Puszta János 13–14
Ágh István 14–15
Gróh Gáspár 16–17
Kiss Gy. Csaba 16–17
Sárközy Péter 16–17
Szörényi László 16–17

2018. április 21. szombat

Juhász Előd 11–12
Lukács Sándor 11–12
Sárosi Bálint 13–14
Gróh Gáspár 14–15
Ágh István 15–16
Kiss Gy. Csaba 16–17
Sárközy Péter 17–18

2018. április 22. vasárnap

Lukács Sándor 11–12
Juhász Előd 14–15
Kiss Gy. Csaba 16–17
Szörényi László 17–18

A könyveket a Millenárison, a Supka Géza tereben, 2018. április 20-án, pénteken, 15 órakor mutatjuk be.

**2018.
ÁPRILIS
19–22.**

**MILLENÁRIS,
Budapest II.,
Kis Rókus utca
16–20.**

A Millenárison a jubiláló könyvfesztivál hagyományosan gazdag programmal várja a látogatókat, akik idén is ingyenesen léphetnek be a fesztiválra és vehetnek részt az eseményeken. Idén 26 ország 160 kiállítója és több mint 170 program – könyvbemutató, dedikálás, kerekasztal-beszélgetés, vetélkedő, koncert – várja közönségét. A könyvfesztivált Pröhle Gergely, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója nyitja meg. A megnyitón a díszvendég ország, Szerbia részéről Vladan Vukosavljević, a Szerb Köztársaság kulturális minisztere mond köszöntőt. A könyvfesztivál díszvendége idén Daniel Kehlmann, a Magyarországon is nagyon népszerű és elismert német író, aki a fesztivál nyitónapján veheti át a Budapest Nagydíjat. Sok külföldi író látogat Budapestre, hogy részt vegyenek a fesztivál programjain. Már több éve hagyományos programja a fesztiválnak az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválja, Európa legtehetősebb pályakezdő prózaíróinak nemzetközi bemutatkozása,

amelyre idén 18 országból érkeznek résztvevők. A szülőkkel együtt a gyerekek látogatását is várják a fesztiválon: számtalan színes és szórakoztató programmal – mesemondással, bábelőadással, koncerttel, játszóházzal, és gyermekfoglalkoztatóval – a Gyerek(b)irodalomban.

A rövid összefoglalóból is kitűnik, hogy a fesztivál gazdag programjának csak a felsorolása is megtöltené lapunk nagyobb részét, emiatt itt csak a lapunkban interjúval megjelenő szerzők könyvfesztiváli programjaira tudjuk felhívni a figyelmet, valamint a lapunkban valamilyen módon megjelenített könyvek kiadóinak standszámát közöljük, hogy megkönnyítsük felkeresésüket a Millenárison. Mindkét esetben persze csak azokról tudunk információt közölni, akik az előzetes tájékoztatás szerint jelen lesznek a fesztiválon programmal, kiállítói standdal.

A lapunkban megjelenő, és a könyvfesztivál helyszínén, a Millenárison jelen lévő kiadók standjai:

Athenaeum Kiadó **B12**

Bookline **K24**

Casparus Kiadó **K8**

Fekete Sas Kiadó **B64**

Harmat Kiadó **B22**

Jelenkor Kiadó **B16**

Jezsuita Kiadó **B23**

Kálvin Kiadó **B24**

Kortárs Kiadó **K16**

Magvető Könyvkiadó **B20**

Manó Könyvek **D17**

Móra Könyvkiadó **D26**

Nap Kiadó **K4**

Kalligram Kiadó **B17**

Babilon Kiadó **D27**

Tinta Könyvkiadó **B62**

Typotex Kiadó **K21**

Válogatás a 25. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál programjaiból

Április 19. csütörtök

15.00 B épület, galéria

Ünnepélyes megnyitó

A könyvfesztivált Pröhle Gergely, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója, a szerb díszvendégséget Vladan Vukosavljević szerb kulturális miniszter nyitja meg.

16.00 B épület, galéria

Pódiumbeszélgetés a Könyvfesztivál díszvendégével, Daniel Kehlmannel

Beszélgetőtárs: Lévai Balázs

(Cikkünk Daniel Kehlmannról és új kötetéről a 7. oldalon)

17.00 B épület, galéria

Budapest Nagydíj átadása

Budapest Főváros Önkormányzata és a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése díját Szalay-Bobrovniczky Alexandra, Budapest humán területért felelős főpolgármester-helyettese és Gál Katalin, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése elnöke adja át Daniel Kehlmannak. Laudációt mond Darvasi László

Április 21. szombat

12.00–13.00 B20 stand

Oravec Imre dedikál

(Interjúnk Oravec Imrével a 4. oldalon)

14.00–15.00 Votisky Zsuzsa terem

Midlife crisis a családban – Finy Petra *Akkor is* című könyvének

bemutató beszélgetése Résztvevők: a szerző és Jakupcsek Gabriella

(Interjúnk Finy Petrával a 9. oldalon)

18.00–19.00 Kner Imre terem

Háborúk és békék – Majoros Nóra Pityke és Prém című ifjúsági fantasyjének és Zágoni Balázs A gömb című disztópiájának bemutatója

Moderátor: Dávid Ádám. Résztvevők: a szerzők, Rét Viktória és Dóka Péter szerkesztők, valamint Molnár Ilona és Molnár Levente.

A program után Majoros Nóra és Zágoni Balázs dedikálja kötetét

(Interjúnk Zágoni Balázssal a 11. oldalon)

15.00–15.45 Gyerek(b)irodalom

Varró Dániel *Aki szépen butáskodik* című apanaplójának bemutatója

Az íróval Mészáros Antónia, az UNICEF ügyvezető igazgatója beszélget

(Interjúnk Varró Dániellel a 16. oldalon)

13.00–14.00 K24 stand

Túl a parán – Interaktív beszélgetés Szél Dáviddal.

Beszélgetőtárs: Gyurkó Szilvi

(Interjúnk Szél Dáviddal a 29. oldalon)

Április 22. vasárnap

11.00–12.00 Supka Géza terem

Szabó T. Anna *Határ* című kötetének bemutatója.

Résztvevők: a szerző és D. Tóth Kriszta

(Interjúnk Szabó T. Annával a 20. oldalon)

16.00–17.00 B20 stand

Fehér Renátó dedikál

(Interjúnk Fehér Renátóval a 30. oldalon)

A halhatatlan bolond

„Különös és igazágtalan, mondta Gauss, a létezés siralmas esetlegességének ékes példája, hogy tetszik, nem tetszik, egy bizonyos korban születünk és annak foglyai vagyunk. Ez méltánytalan előnyt szerez az embernek a múlttal szemben, és bohócot csinál belőle a jövő szemében.” E mesterien pontos mondat *Daniel Kehlmann* eddig legismertebb regényéből, *A világ fölméréséből* származik, és ha csak ezt az egy mondatot olvasná el tőle az ember, ebből is kiérezhetné, milyen mélyen és szórakoztatóan filozofikus Kehlmann írásművészete, és milyen kifinomult magabiztossággal bánik a nyelvvel. Az idézett mondat más okból is mottószerű lehetne az író életművében, aki mindig a létezés esetlegességéhez tér vissza, legyen szó akár fent említett regényéről, melyben két zseniális és kissé bogaras 19. századi tudós, Alexander von Humboldt és Carl Friedrich Gauss találkozását beszéli el; vagy a Hírnév természetét bemutató elbeszélésfüzéről, melyben az abszurd humor csillogó eszköztárával mutatja be, hogy néha egészen más lakik az ember bőrében, mint akinek környezete látja; vagy egy modern Karamazov-családtörténetéről (az *F* című regényben), ahol három fiú sorsán át követhetjük a hazugságok moira-fonalainak tekergőzését.

Kehlmann egyaránt szívesen kalandozik a múltban és a jelenben, és szinte minden művében előkerül a „nagy ember”, az ismertség problematikája – hősei gyakran híres festők, tudósok, mágusok vagy matematikusok, akik valamiképp szembe kerülnek korukkal és közvetlen környezetükkel. De a reáliák és a varázslat kettőssége is felbukkan Kehlmann művei többségében (lásd *A Beerholm-illúzió*), a ráció és a mágia talán nem is kibékíthetetlen viszonya. Stílusát tekintve olykor sziporkázóan kacagtató (*Én és Kaminski*), olykor pedig thrillerbe hajlóan

világ felméréséből és az Én és Kaminskiből).

Szinte valamennyi visszatérő kehlmanni motívum és toposz felbukkan legújabb opuszában, melyet igazi ovációval fogadott a nemzetközi kritika. A *Tyll* az író eddig legjobb műveként, a történelmi regény megújításaként dicsérik. Ezt immár a magyar olvasók is megítélhetik – *Fodor Zsuzsa* szokásosan kitűnő fordításában élvezve a sziporkázó szöveget. S hogy kicsoda a formabontóan újszerű történelmi mű hőse, Tyll Eulenspiegel? (A regényben az Ulen-spiegel formát használja az író.) Németországban a legkisebb gyerek is jól ismeri, afféle valós alakból gyúrt népi hős, mint nálunk Toldi Miklós, csak épp tréfás figura. A 14. század legelején született, csínytevéseit, melyekkel fityiszt mutatott a társadalomnak, számos irodalmi műben feldolgozták (magyarul is olvashatók). Kehlmann azonban jó háromszáz évvel későbbre, a harmincéves háború idejére helyezi át a regény cselekményét, amikor is Tyll vásári mutatóványosként vág neki a világnak, hogy feltáruljon az olvasó előtt a korabeli Európa bizarr, olykor borzongató történelmi tablója. Tyll udvari bolondnak is beáll V. Frigyeshez, és az író mesterien fogalmazza újra az archetipikus figurát, aki büntetlenül mondhatja ki a hatalommal szemben az igazságot.

A Standard című német lap szerint egyébként nem véletlen, hogy Kehlmann épp most jelentkezik egy elpusztított Európát ábrázoló regénnyel – innentől mindenki továbbgondolhatja a Tyll jelentőségét. Egy in-

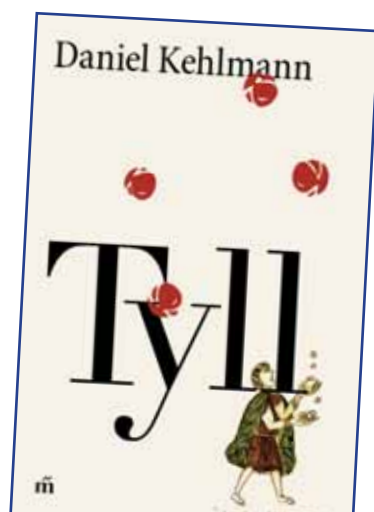
terjúban az író is úgy fogalmazott, sok hasonlóságot talált az akkori kor és a jelen között. És ne feledkezzünk meg a Luther-évről sem: bár nem esik szó a műben Lutherről, „szelleme belengi” azt, hiszen mégiscsak egy poszt-lutheri vallásháború időszaka kel életre a lapokon, amely átformálta Európa arculatát.

Kehlmann szívesen eljátszik a Tyllben a történelmileg hiteles és a fiktív összemosásával – néha kifejezetten meseivé varázsolja az elbeszélést –, ahogy a kronológiát sem tiszteli; akárcsak hőse, ő is fittyet hány az előírásokra, és igazi posztmodern karnevált rendez a lapokon. Amitől igazán élvezetes olvasmánnyá válik a Tyll, az a „színeszagos”, szélesvásznú tabló, mely által az író életre kelti a kort. Egy művelődéstörténeti lexikon rejtezik a regényben, annyi korabeli szokást, babonát, hétköz- és ünnepnap tevékenységet mutat be, nem beszélve a 17. századi kommunikációs, öltözködési, közlekedési, evési, udvarlási és minden egyéb szokásokról. (Szinte biztos, hogy a Tyllből is előbb-utóbb film készül majd, képekké varázsolva a szavakat.) Egy vészterhes, gyilkos korszak tárul fel előttünk csupa ellentmondással: visszataszító és kegyetlen, másfelől mélyen emberi, és a nagyság bölcsője. Tyll alakja az örök kívülálló, a halhatatlan krónikás, aki – ahogy az emberiség és a történelme – nem enyészhet el. Amiképp a történetben a császár megfogalmazza, miután grófi követet küld a bolondért, aki egy lerombolt kolostorban

lel menedéket: „Annyi hanyatlást kellett végignézni, annyi rombolást kellett eltűrni, felbecsülhetetlen értékek mentek veszendőbe, de hogy egy olyan valaki, mint ez a Tyll Ulen-spiegel – akár protestáns, akár katolikus, mert hogy micsoda, úgy tűnik, senki sem tudja –, egyszerűen elpusztuljon, arról szó sem lehet.”

Laik Eszter

Fotó: Heike Huslage-Koch
Wikipédia

▶ könyvről

Daniel Kehlmann:

TYLL

Magvető Kiadó, 420 oldal

A KÁLVIN KIADÓ ÉS A MAGYAR BIBLIATÁRSULAT

Ajánlata

Új

**BIBLIA
MAGYARÁZÓ
JEGYZETEKSEL**
revideált új fordítás (RÚF 2014)

- B/5 • 1908 oldal • keménytáblás • 9900 Ft
- B/5 • 1908 oldal • bőrkötés • arany élmetszés • 15000 Ft

- A revideált új fordítású Biblia (RÚF 2014) szövegével
- Bevezetésekkel a bibliai könyvekhez
- Szövegközi magyarázatokkal
- Bibliai kislexikonnal
- Színes térképekkel
- Rövid konkordanciával

ÚJSZÖVETSÉG – ZSOLTÁROK KÖNYVE

Károli Gáspár fordításának revideált kiadása (1908) a mai magyar helyesíráshoz igazítva

Ft/5 • 440 oldal + 56 oldal színes melléklet • műbőrkötés • 2800 Ft

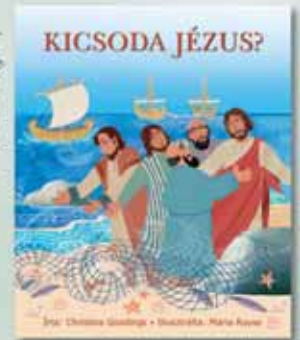
Megjelent a reformáció kezdetének 500. évfordulójára.

*Christina Goodings –
Maria Royce*

KICSODA JÉZUS?

222x266 mm • 64 oldal • keménytáblás • 2600 Ft

Kézikönyv Jézus életéről és az evangéliumok világáról.

**IDEJE VAN
AZ OLVASÁSNAK**

Bölcsföldi András (szerk.)

IDEJE VAN AZ OLVASÁSNAK

A reformáció öt évszázadának novelláiból

A/5 • 248 oldal • keménytáblás • 2000 Ft

Keressen bennünket
a 25. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál
B24-es standján április 19-22-ig a Millenárison!

A könyvek engedélyesen megvásárolhatók a Könyvfesztivál Ideje alatt a Kálvin Kiadó standján, valamint webáruházunkban.

Kálvin Kiadó • 1113 Budapest, Bocskai út 35. • Tel.: 06-1-386-8267 • E-mail: kalvin.kiado@kalvinkiado.hu

www.kalvinkiado.hu • facebook.com/kalvin.kiado

h
harmat
kiadó

www.harmat.hu

...az egészséges
kapcsolatokért!

Új!

Mark Gungor: Férfiagy, női agy – Isten hozott egy jobb házasságban!

304 oldal, 135 x 205 mm, 3500 Ft

A házasság egy kozmikus vicc, annyira különbözünk egymástól – írja az előadásairól készült videók révén hazánkban is nagy népszerűségnek örvendő szerző. Magyarul elsőként megjelenő könyvében kertelés nélkül, ugyanakkor szórakoztató módon beszél arról, hogy a sikeres házasság a különbözőségeink ellenére bárki számára elérhető, aki kész tenni érte.

Új!

Kevin Leman: Péntekre boldog család – 296 oldal, 135 x 205 mm, 3200 Ft

A szerző a védjeggyé vált praktikus bölcsességgel, sok történettel és humorral avatja be olvasóját a jól működő családi élet mikéntjébe: hogyan építsen olyan családi csapatot maga köré, amelyben mindannyian jól érzik magukat, ahová szívesen mennek haza, ahol lazíthatnak és feltöltődhetnek, és kölcsönösen a legjobbat hozhatják ki egymásból.

Új!

Isten üzenetei édesanyáknak

144 oldal, 140 x 140 mm, 2900 Ft

Különleges ajándékkönyv az anyasággal kapcsolatos kérdésekről. Bátorítást és tanácsot meríthetünk belőle a nehéz pillanatokban, vagy ígértként is olvashatjuk életünk boldogabb időszakában.

A könyv segítségével mindennapi teendőink közepette is időt szakíthatunk arra, hogy a Biblia szavain elmélkedjünk, miközben a harmóniát és békességet sugárzó képekben gyönyörködünk.

„Olyan ez a történet, mint egy családállítás”

Beszélgetés Finy Petrával

Mihez kezdhet egy negyvenes nő, ha hirtelen egyedül marad két gyerekkel? Hogyan tudja feldolgozni a történeteket, megtartani önmagát és a gyerekeit? Kire számíthat? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket boncolgat az egykor gyerekkönyvekkel induló, de ma már a második kötetében felnőttekhez szóló Finy Petra *Akkor is* című új regénye.

– **A főszereplőt, Sárát teljesen váratlanul éri, hogy a férje elhagyja. Nem érti, mi történt, a szakításnak nincs semmilyen előzménye. Ez tényleg megtörténhet?**

– Szerintem igen. A napi verkleiben az ember hajlamos egyfajta vaktságot kialakítani. Pedig vannak előjelei, ha rogyadozik egy házasság, és engednek az eresztek. De Sára ezeket a szőnyeg alá söpri, csak hogy menjen tovább a mindennapos rutin. Az események sodrában eleinte azt sem fogja fel, hogy neki magának is része volt ebben, hogy ő is hibázott. Hiszen egy válásról valamennyire mind a két fél tehet. Sára nem vesz tudomást az előjelekről, ha voltak is, azokat azonnal törölte a tudata. Próbált automatikusan kerekíteni az agya, és a hiányzó pixeleket kipótolni. Mert abban a hitben ringatta magát, hogy ez volt a létező legnagyobb szerelem, ezért ez egy örökké tökéletesen működő házasság marad. Ők voltak a főiskola legszebb szerelmespárja, fiatal szülőként mindenki áradozott róluk, hogy mennyire jól csinálják, milyen szépek és okosak a gyerekeik, és minden rendben van velük.

– **A könyvet úgy is olvashatjuk, mint Sára ráébredésének történetét, ahogy fokozatosan rájön arra, hogy mi volt a probléma a házasságával. A történetet meg-megszakító visszatekintések egyre jobban felnyitják a szemünket, hogy nem annyira fekete-fehér ez a történet, mint amilyennek az elején hittük.**

– Tudatosan alakítottam úgy az eseményeket, hogy nemcsak kro-

nologikusan látjuk a történeteket, hanem asszociatív módon is halad tovább a szöveg, ahogy amúgy is működik az agyunk. Sára vissza-visszaemlékezik, bevilannak jelenetek egy-egy mozdulathoz, szituációhoz kapcsolódóan. Ha belekerülünk egy ilyen sorsfordító helyzetbe, akkor folyamatosan szüremkednek be a tudatunkba a tények, és próbálja helyre illeszteni az elménk, mi is történik valójában. Ha egy nő nagyon erős drámai helyzetbe kerül, erős női példákhoz nyúl. Körülnéz, hogy a környezetében van-e valaki, aki átélte ilyesmit, mit lehet ilyenkor csinálni. Először a saját családja történetéből próbál meg kiindulni. Kicsit olyan ez a történet, mint egy családállítás, amikor próbálsz feltérképezni, milyen energiamezővel kapcsolódsz a többi rokonodhoz, vagy akár a barátaidhoz is. Sára utólag próbálja összerakni magát, újraépíteni magát lelkileg. Nyilván meg kellett volna már ezt tennie, csak valahogy mindig akadt fontosabb dolog: ott volt a tanítás meg a két gyerek. Ezt a munkát, léleképítést nem ilyenkor kell elvégezni, negyvenévesen, hanem jóval korábban. Sárának gyakorlatilag anyaként, feleségként, nőként is át kell strukturálnia önmagát.

– **Nincs teljesen egyedül ebben a nehéz helyzetben, egészen váratlan helyekről kap segítséget.**

– Igen, érdekes, hogy milyen emberek nyújtanak neki segítséget, ami nyilván megkönnyíti az elhagyás utáni talpra állást. De azért ez egy kőkemény meló, amit nem lehet megspórolni. Az egész

folyamat leginkább a gyászmun-kához hasonlítható. Sára akkor érik meg igazán lelkileg, amikor ráébred arra, hogy ő maga milyen hibákat követett el. Hiszen könnyű a férjét hibáztatni mindenért, és hártani a felelősséget. Ám azt sem szabad azt elfelejteni, hogy ott vannak a gyerekei, akik mint egy lakmuszpapír azonnal jelzik a problémákat, és rögtön reagálnak minden változásra.

– **Meglepő módon nagyon sokat segít Sárának az egyik szomszédja. Mennyire tipikus ez, hogy egyszer csak felbukkan valaki a komoly segíteni akarás szándékával a szomszéd ajtó mögül?**

– Egyáltalán nem tipikus, inkább már a szürrealitás kategóriája. Ez a motívum szokatlan, meseszerű aurával vonja be a történetet, ami egyáltalán nem véletlen nálam, hiszen gyerekkönyvíróként kezdtem. Próbáltam a meseírói éneket a realitás irányába visszarántani, de ennyi luxust mégis megengedtem magamnak. A történetben szereplő szomszéd bácsi kicsit olyan számomra, mintha egy tündérkeresztanya lenne. Hiszen sokkal valószínűbb, hogy egy ilyen nehéz helyzetben az igaz barátunkra támaszkodhatunk, illetve a családjunkra. Kicsit arról is szól ez a regény, hogy lassítsunk, gondoljuk át, mi van körülöttünk és kire számíthatunk igazán. Bizom benne, ha valaki elolvassa a

regényt, akkor az arra is sarkallja, hogy szánjon egy kis időt önmagára, a saját valódi viszonyaira. Hogy rájöjjön, önzonos, önelfogadó életet él-e.

– **Nagyon fontos motívuma a könyvnek a természet, főként a madarak. Ha korábban nem tudtuk volna, kiderül számunkra, hogy jó néhány madárfaj él Budapesten. Miközben a szereplőjük a regényben szimbolikus jelentéssel is bír.**

– Nem tudom megtagadni ezt a részét az életemnek, hiszen van egy madárász férjem, akitől rengeteg ilyen történetet hallok, számos természettel kapcsolatos felvételt nézek. Ez a mindennapjaink része. Ráadásul a madármotívum színesíti és érdekesebbé teszi a regényt, másrészt manapság nagyon sokan természetanalphabeták, elmennek az erdőbe, és azt sem tudják, hogy milyen fát látnak, milyen virág nyílik a talpuknál. Kicsit tehát missziómnak is érzem, hogy megismertessem ezekkel az élőlényekkel az

embereket. Miközben minden igaz, amit róluk írok, hogy csak példát említek: tényleg lehet látni Budapesten dolmányos varjút, aki a földhöz vágva töri fel a diót.

Jolsvai Júlia

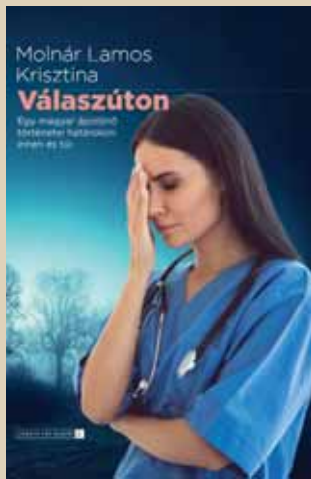

könyvről

Finy Petra: **AKKOR IS**
Athenaeum Kiadó
300 oldal, 3699 Ft

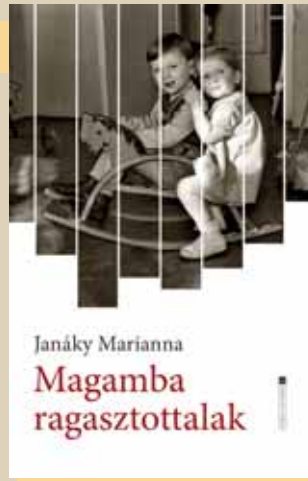

Sten Nadolny
A LASSÚSÁG FELFEDEZÉSE
„Az idő túl lassan eltelt számukra” – a tragikus kimenetelű arktiszi expedíciót senki sem élte túl. John Franklin életregénye és megindító könyv az időről – a kortárs német próza egyik klasszikusa.

Molnár Lamos
Krisztina:
VÁLASZÚTON
Egy magyar ápolónő története határokon innen és túl

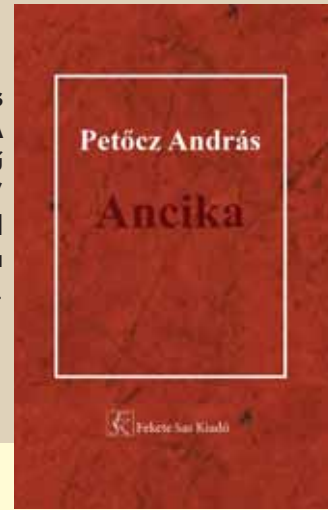
GELLÉRTHEGY
A budapesti kultúrtörténeti séták III. kötete, séta a Gellérthegyen.

Janáky Marianna
Magamba ragasztottalak

Janáky Marianna:
MAGAMBA RAGASZTOTTALAK
Családi album, kispróza a gyermekkorról, a testvérlétről.

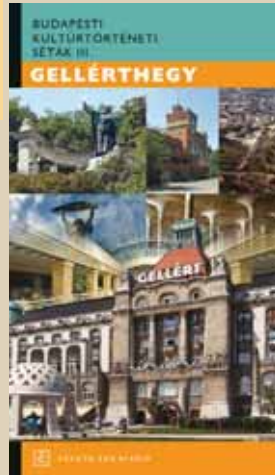
Petőcz András
ANCIKA
A születésnap című „aparegény” folytatása, ahol most az anya a főszereplő.

KÖNYVBEMUTATÓ:
Április 21. szombat:
15:00–16:00 Petőcz András – Ancika

DEDIKÁLÁSOK:
Április 21. szombat:
13:00–14:00 Nagy Lea – Légörvény
16:00–17:00 Petőcz András – Ancika

Április 22. vasárnap:
11:00–12:00 Janáky Marianna – Magamba ragasztottalak

Könyveinket keresse április 19–22. között a budapesti Millenárison, a B épület 64-es standjánál.
FEKETE SAS KIADÓ 1136 Budapest, Pannónia utca 14. Telefon: (06-1) 780-0076 Email: feketesas@feketesas.hu

Váncsa Kovács Megyesi Váncsa
Kovács Megyesi Váncsa Kovács
Megyesi Váncsa Kovács Megyesi

ÉLET ÉS ●
IRODALOM

Első oldal VI.

Kormányok jönnek, kormányok mennek, ez a három marad. Ez a három mi? Neveztük már őket a borító sugalmazására bránereknek, aztán szókimondóknak, és mondtuk őket függetleneknek. Három, már nem fiatal magyar férfi, magyar újságíró, a szó jó értelmében.

Mondhatni érdekes az az időszak, melyet ezen „első oldalak” leírnak. Hőseink éppohy elcsúsztak az emuttyócsév farkincáját, hogy aztán teljes meliszélességgel (és képzavarral) élvezhessék azt, ami jött, ami van.

A mamelek-újságírás igyekszik mindenkit mamelekké szerezni, hogy a saját romlottsága, gyávasága ne látszódjon; ennyi év után most már nem örvendek külön azon, hogy e hírmak komppáthetáibanok. Munkaköri kötelességük ez: látnak, jól és szorgalmasan dolgoznak, azon (kevés?) befektetésük közé tartoznak, kik végzik a dolgukat. Az ilyeneket tekintem én jó hazafinak.

Az „első oldal” értelemszerűen mindig aktuális. De az összegyűjtött cikkeket, ezt a könyvet már nem ez élteti. Ez alkalommal az emlékezésre és emlékeztetésre hívjuk föl a figyelmet. Az emlékezés trezorja ez a könyv. Vagy a turist hazájában inkább pagony, az emlékezés kies pagonya. Hogyan is volt a mi is volt. Ki mit mondott ellenükben, és aztán kormányon. (Csuhások, bércbe versus parancsok, eminem-csár uram, kérik.) És mit ne felejtünk el, ahogy a költő éneki, a tegnap holnapján – ezeknek, azoknak, magunknak.

Hármaink jönnek, látnak – írunk. Nem szeretem, ha azt mondják, ezt vagy azt kötelező olvasni. Inkább azt mondom: megírni. És élvezetes lehet, hogy a sok provokációval valami tárgasság keltező fénység, de kicsi V

3000 Ft

Az Élet és Irodalom
könyvajánlata

A lap három szerzője huszonhat éven keresztül írta a jegyzeteket. A cikkekből **Első oldal** címmel öt kötetet állítottak össze, remélve, hogy az utókor valami képet kaphat, mi történt itt a szocializmus utáni években. A most megjelent, hatodik kötet az utolsó.

A Város és a kolóniák

Beszélgetés Zágoni Balázssal

A kolozsvári író és filmrendező gyermekkönyvei határainkon belül is jól ismertek, kedveltek. Bölcsész végzettségű szülei, Zágoni Olga és Zágoni Attila szintén írtak. Édesapja paródiákat, édesanyja meséket. 2009-ben vette át (az Ünnepi Könyvhét budapesti standjai között mindig megtalálható) Koinónia Kiadó vezetését. Ez évtől kezdve viszont már a Babeş-Bolyai Egyetemen tanít kreatív írást, forgatókönyvírást. Most a Móra Kiadónál ifjúsági regénnyel jelentkező szerzővel új könyve elkészültét várva váltottunk szót, természetesen a „vilanyposta” segítségével.

– A Barni-könyvek szereplője saját három gyermeke, s az Apa alakjában nyilván magamagát formázta meg. Mikor kezdte ezeket írni?

– A Barni könyve és a Barni Berlinben főszereplőjét elsőszülött fiúnk ihlette. Kétéves volt, amikor először azt kérte, hogy ezúttal róla mondjak mesét. Szót fogadtam. Visky András, a Koinónia kiadó akkori igazgatója, miután elolvasta az első meséket, azt mondta hogy ha 25 ilyen tudok írni, abból kötet lesz. Kb. két év alatt születtek meg ezek a mesék, a környező világra rácsodálkozó és azzal barátkozó kolozsvári kisfiú történetei. A Barni Berlinben viszont egy apa-fiú utazós kalandregény. A harmadik kötettől, a Barni és a lányoktól kezdve jelennek meg a közben megszületett ikerhúgok is a történetben. A sorozat utolsó darabja a Barniék tele. Nagy öröömöm, hogy a sorozat darabjait elkezdte kiadni cseh nyelven a prágai Triton kiadó. Az illusztrációk olyan jól sikerültek, hogy a Koinónia megvásárolta a jogait és a negyedik kiadás így már Markéta Vydrova rajzaival jelent meg.

– Folytatja-e Barnabás, Dorka és Hanna kalandjainak megírását?

– Egyelőre nem készül újabb kötet, ők is kinőttek ebből a korból és én is. De majd talán ha nagytata leszek...

– A Kolozsvári mesék című kötetben hat, a valóságon alapuló történeti mesét ad elő.

– Ezt alapjában a Kincses Képeskönyv Kolozsvár című ismeretterjesztő könyvünk ihlette. Miközben azon dolgoztam, rájöttem hogy vannak olyan kolozsvári történetek, amelyekhez inkább dukál a fikciós keret. Akkor született meg az első mese, A Cé-

hek és a méhek, amit már Jánosi Andrea illusztrált és amivel az Aranyvackor pályázaton épp a Móra Könyvkiadó különdíját nyertük el. Aztán megírtam a Biasini Kajetánt, ezt az olasz bevándorlót, aki megteremtette az első menetrendszerű postakocsi-járatot Kolozsvárra. Egy hosszabb szünet után jött a honfoglaláskori Magocskák tompa nyílveszője, egy újabb törökori mese, ezúttal Linczigh Jánosról, a város bátor 17. századi polgármesteréről, de a múlt századforduló koráról is, amikor egy néhány évig Kolozsvárnak is volt városi gőzvasútja, az ájváj. Ezekből írtam egy bábszindarabot is a kolozsvári Puck Bábszínháznak, amit épp most játszanak.

– Az Erdélyi Gyermekenciklopédia ismeretterjesztő mű – legalább annyira fontos, kedvcsináló lehet a magyarországi családoknak, mint az erdélyieknek. Mi volt ezzel a szándéka?

– Azt láttam hogy remek gyermekenciklopédiák vannak a piacon, de mindegyik egy angol vagy az észak-amerikai gyerek szemével látta a világot. Egy itteni magyar gyerek számára egészen mást jelent a tanya, mint egy texasinak, vagy a nagyváros mint egy londoninak. Egy olyan könyvet szerettem volna, amely segít eligazodni a nagy ovisoknak-kisiskolásoknak az élet nagy kérdéseiben, és tudomást vesz az Erdélyre jellemző többnyelvűségről. És ugyanakkor azt is megmutatja, hogy hol vannak jó állatkertek és látogatható várak Erdélyben. De ennél a könyvnél nagyon fontos a szülő, nagyszülő vagy pedagógus. Ezt közös böngészésre-beszélgetésre találtuk ki Kürti Andreával, a könyv illusztrátorával.

– A Könyvfesztiválra jelenik meg a Fekete fény első része, amelynek címe A gömb. Ezt az izgalmas, fantáziadús, Stephen Lawhead nyomdokain járó könyvet a sci-fit és fantasyt kedvelő tizenéveseknek tudom ajánlani. Mi inspirálta e negatív utópia (disztópia) megírására?

– A közben kamasszá lett gyerekeimnek akartam írni. A Gömb első sorait 2013. január 2-án kezdtem írni. Már akkor megvolt a címe, de a sorozatcím, a Fekete fény sok-

kal későbbi. Három évig írtam és további két évnek kellett eltelnie amíg megtalálta a kiadóját, és megjelenésre kész lett. Érdekes látni, hogy egynéhány dolog, amit ebben úgy mond megjósoltam, beleírtam, mint a drón, az okoszemüveg vagy az üzlet, ahol nem kell semmilyen kasszához járulni, közben elterjedt vagy megjelent. De nem ez a lényeg. A Gömb főszereplője Vik, egy 13 éves fiú, aki családjával együtt kiszorul a városból. Édesanyja kompromisszumot köt és visszaköltözhöz, de az apja egy gombász kolóniában próbál életben maradni a fiával, sokkal rosszabb körülmények között. Vik életét viszont gyökeresen megváltoztatja a titokzatos Gömbbel való találkozás, amely olyan lehetőségeket nyit meg előtte, amelyeket korábban álmodni sem mert. De természetesen ennek is ára van. A regény fontos szereplője a Vikkel egyidős, a Városban megismert lány, Ajla és kolónia beli barátja, Boki. A regény egy lehetséges jövőben játszódik, egy olyan korban, amelyben újból városállamok népesítik be Kelet-Közép-Európa térképet. Nem mondanám, hogy

egy kimondottan erdélyi történet, de barátaim, akik már olvasták a kéziratot, azt mondták, hogy felismerték benne az erdélyi tájat.

– Sorozatnak tervezi a Fekete fényt?

– Most írom a második részét, amelynek a felénél tartva úgy gondolom, hogy ezzel vége is lesz. Meglátjuk.

Csokonai Attila

▶ könyvről

Zágoni Balázs:

FEKETE FÉNY 1. – A Gömb

Móra Könyvkiadó, 360 oldal, 2499 Ft

Fedezzük fel a nagyvilágot és a vicces állatokat!

„Mindig születtek olyanok, akik a többiek előtt jártak, messzebbre és többre vágyva útra keltek. Felfedezéseikkel feltáruzták a titkok, és örökre megváltozott a világ” – áll a Tessloff-Babilon Kiadó Mi micsoda megújult sorozatában Karin Finan szerzőségével megjelenő **Nagy felfedezők** című kötet fülszövegében. Hogy kik ők? Az ókori világ utazói, majd a középkorban élt viking, arab és kínai felfedezők közül kiemelkedik a az európai Marco Polo. Az újkorban Vasco da Gama eljut Indiába, új földrészt fedez fel Kolumbusz, Magellán körbehajózza a földet, Cook feltérképezi a déli féltekét. A gyarmati időkben feltérképezik Afrikát, és 1900 körül már csak a két sarkvidék rejteget titkokat. A különböző fogalmakat 30 másodpercben megmagyarázó sorozat új kötetében Jen Green 30 füllestő témát ajánl az ifjú dzsungelkutatóknak. Az **Esőerdők 30 másodpercben** foglalkozik a biodiverzitással, az erdő szintjeivel, vadvilágával, valamint a világ nagy esőerdőivel Afrikától Amerikáig. A 3 perces küldetésekben különféle kísérleteket végezhetünk: kipróbálhatjuk a fotószintezist, megmérhetünk egy fát, végezhetünk lombkoronatesztet, vagy kirakhatjuk a táplálékklancot. Ki gondolná, hogy lakásunk háztartási gépei is megérnek egy felfedezőutat! Erre buzdít az 5–7 éveseknek szóló, **Otthonunk működése** című könyv a Mi micsoda Junior sorozat 29. kötetében, amelyben a gyerekek által kedvelt kihajtható, kukucskáló ablakok segítségével lehet vizsgálódni a hálózatok és vezetékek dzsungelében, megtudni hogyan működik a fűtés, a mosógép, az elektromos szerszámok, a konyhai eszközök, a televízió, az internet vagy éppen a játékautó.

Lassan a huszadik kötetéhez közeledik a Napraforgó Könyvkiadó Kalandos küldetés című lapozgató sorozata, amely különböző megoldandó feladatok nyomán játékos formában bővíti az általános iskolások ismereteit. A brit szerző egyik legutóbbi kötete Fellini kissé horrorisztikus vidámparkjába vezet el, a küldetés célja a vidámpark megszaba-

dítása a gonosz lényektől. Mivel a Dan Green szerzőségével és David Shephard illusztrációival megjelent **Hajsza a vidámparkban** című könyvben elsősorban a fizikához kapcsolódó kérdések találhatóak, így ez a kötet leginkább hatodikosnál idősebb diákoknak ajánlható. Csupa olyan témáról esik szó, amely a vidámpark nagy gépezetében a trükkök és illúziók sikerét biztosítja. Kötetenként száz érdekes kérdéssel és válasszal bírja gondolkodásra a **Tornáztasd az agyadat** című sorozat két újabb tagja a 6–9 éves korosztályt. A legyezőszerűen kinyitható, összetűzött kártyagyűjtemény kiválóan alkalmas utazás, nyaralás alatti játékra, iskolaszünet alatti időtöltésre. Minden korosztály a maga szintjén kap feladatokat például az abc-vel és az olvasással kapcsolatosan, aztán matematikából, földrajzból és környezetből, de vannak mesehősökre és filmsorozatokra vonatkozó kérdések is. Egyedül, kettesben is szórakoztató lehet, de közösségi programnak sem utolsó!

Maros Krisztina színes és kreatív illusztrációival kelt új életre a Manó Könyvek gondozásában Háy János **Alfabéta és a negyvennégy rabló** című humoros meseábécéje, amely a nagyóvodás és kisiskolás korosztályt célozza meg. Főhőse, Peti élete első nagy kalandjára indul, amikor egy bérház minden ajtaján bekopogtatva nyomoz a titkos összeesküvés után, amely mögött Alfabéta, a főnőci terrorista áll. A bérház lakásaiban olyan élőlényekkel találkozik, amelyek megtanítják az ábécé egyes betűire; összefut a (Tőzde)cápával és Dzadzikkisszel, a tengeri uborkával, az iszákos éticsigával és Ökörsem nagyfőnökkel, Újfundlandy úszómesterrrel, sőt egy Úrmacskaival is. Anyák napi meglepetésnek szánja a kiadó **Szeretlek, anya!** című kötetét, amelyben egyenlő rangot képvisel írás és illusztráció. Quentin

Gréban többszörösen díjazott belga illusztrátor – 25 gyermekkönyv képanyagának alkotója – készített egy anyákról és az anyaságról szóló mesésen megható festménysorozatot,

amely a világ nagy tájain élő anyákat és gyermekeiket örökíti meg. A Manó Kiadó felkért 31 hazai szerzőt, hogy írjon egy-egy vallomást, történetet egy-egy festményhez vagy saját anyaságának megéléséhez kapcsolódóan. Olyan ismert alkotók és művészek írásaival találkozhatunk a kötetben, mint Berg Judit, Boldizsár Ildikó, Halász Judit, Kárász Eszter, Koós Réka, Krizsó Szilvia, Rác Zsuzsa, Schäffer Erzsébet, Szabó T. Anna, vagy Tóth Krisztina, illetve Lackfi János személyében a férfinem is képviselteti magát.

A hazai olvasóközönség eddig elsősorban cicás és kutyás történeteiről ismerhette **Holly Webb** angol írónt. A magyarul **Ruff Orsolya** fordításában megjelent **Varázslat Velencében**. A csodaparipa című regényében minden megvan, ami szükséges ahhoz, hogy bevonza a kiskamasz korosztály olvasni szerető lánytagjait: a történet a lagúnák városában, a csodálatos Velencében játszódik, amelyet a mindent átható varázslat tart a víz felett; főhőse egy hercegnő, aki apja nyomdokába lépve arra használja fel varázserejét, hogy megmentse imádott városát a pusztulástól és a káosztól. A főhős segítői – a varázslói képességekkel rendelkező emberek kivétel – a gyönyörűségei vízi paripák, különösen egy Lucian nevű. A kötet eredeti címe – *The Water Horse* – szintén erre utal.

(szénási)

Karin Finan: **Nagy felfedezők** – Utazás az ismeretlenbe. Mi micsoda. Babilon Kiadó, 48 old., 3200 Ft; Jen Green: **Esőerdők 30 másodpercben**. Tudás 30 másodpercben. Babilon Kiadó, 96 old., 2750 Ft; Martin Stiefenhofer: **Otthonunk működése**. Mi micsoda Junior. Babilon Kiadó, 20 old., 3690 Ft; Dan Green: **Hajsza a vidámparkban**. Kalandos küldetés. Napraforgó Kiadó, 48 old., 1790 Ft; **Tornáztasd az agyadat** 6–7 éveseknek. 8–9 éveseknek. Napraforgó Kiadó, mindkettő 50 old., egyenként 1490 Ft; Háy János: **Alfabéta és a negyvennégy rabló**. Manó Könyvek, 128 old., 3490 Ft; Quentin Gréban és 31 magyar szerző: **Szeretlek, anya!** Manó Könyvek, 64 old., 4490 Ft; Holly Webb: **Varázslat Velencében** – A csodaparipa. Manó Könyvek, 256 old., 2490 Ft

Mindezekről és további újdonságokról részletesen a Könyvhét online-on!

Hogyan fogadtassuk el magunkat és legyünk népszerűek?

„Szasztok, Teva Webb vagyok, szörnyszülött. Sok testvérem van. Kimondottan sok testvérem van. Összesen tizenketten vagyunk, no meg ott van az egyedülálló anyám, aki soha ki se teszi a lábát a házból. Ha úgy veszem, a jelenlegi életkoromat nézve szinte minden évre jut belőlem egy” – vallja meg laptop-

ja kamerájába a 16 éves Teva *Kathryn Evans* **Több mint én** című ifjúsági regényében. A lány látszólag a kamaszok szokásos mindennapjait éli: iskolába jár, együtt lóg a barátaival, úton-útfélen telőzik, netezik és ismerkedik a szerelemmel. Az átlagos felszín alatt azonban félelmetes családi titok lappang; Tevának van tizenegy, különböző életkorú testvére, akik nemcsak a testvérei, hanem korábbi énjének megtestesülései. E furcsaság a genetikus apa kísérleteinek eredménye, aki saját gyermekén kísérletezett, és aki elől – két testvért hátrahagyva – elmenekült a család. Mindannyian egy elhagyatott házban laknak, de hogy titukra fény ne derüljön, nehogy torzszülötteknek kiáltásák ki őket és mindenféle kísérleteket végezzenek rajtuk, gyakorlatilag sohasem járnak ki, csak a legutolsó, a legkésőbb született Teva hagyhatja el a házat. A lánynak minden egyes születésnapja környékén meg kell birkóznia azzal a ténnyel, hogy egy újabb lény/én válik ki a testéből. Azt hihetnénk, hogy a regény a sci-fi vagy a horror irányába kanyarodik, a szerző azonban elsősorban lélektani drámát írt, főhőse lelki vívódásaira és személyiségfejlődésére koncentrálva. Tevának minden nehézsége ellenére nagy tervei vannak: egyetemre akar menni és tanulni. De mindezekelőtt és legfőképpen lebontani az őt körülvevő titkot és kiállni a nyilvánosság elé, hogy elfogadtassa magát és családját olyannak, amilyenek. Az ifjúsági regénnyel Kathryn Evans a 2016-os Edinburgh-i Nemzetközi Könyvfesztiválon megnyerte a legjobb elsőkönyvesnek járó díjat. (Fordította: *Hordós Marianna*.)

Sarah Strohmeyer **Menő csajok klubja** című ifjúsági regényével újabb taggal bővült a kiadó PINK könyvek elnevezésű sorozata, amelynek főszereplői mind tizen-

évesek, és csupa vicces vagy kevésbé vicces avagy véresen komoly dolgok történnek velük... Bea, Neerja és Gigi tizedikes gimnazisták, jó tanulók, akiket a többiek talán strébernek is tartanak: megállás nélkül jegyzetelnek, magolnak, leckét írnak, iskolagyűlésre járnak és egyetlen céljuk van; hogy felvegyék őket egy jó nevű, patinás egyetemre. Aztán egyszer csak ráébrednek, hogy valahogy mindig kimaradnak a király bulikból, a rájuk jellemző elitista szemlélettel ritkán lehet népszerűséget szerezni, és a suliban távolról sem a legjobb tanulók érzik magukat a legjobban. Új célt tűznek ki maguk elé: szeretnék elérni, hogy a gimis évkönyvekben ne csak jó tanulóként, de jó fejként is megemlékezzenek róluk. Munkához látnak: a dolgozatírásánál családi botrányba keveredett Gigi erős lámpalázával megküzdve elindul a diákképviselő-választáson; Bea minden félelme dacára jelentkezik a sícsapatba; Neerja színészi babérokra tör. Közben különböző izmos és izomagyú, okos és elbűvölő pasik jönnek be a képbe; a lányok órákig sminkelnek, öltöznek, telefonálnak és neteznek, és szélsőséges érzelmeik közt ingadoznak, ahogy az a tinikhez illik. A szerző habkönnyű nyelvezettel ír, Kathryn Evanshoz hasonlóan rövid és lényegre törő párbeszédekkel dolgozik, magabiztosan használja a diáknyelvet, vagyis célközönsége nem csupán azt találhatja hiteltelnek, amit leír, hanem azt is, ahogy megírja. (Fordította: *Dudik Éva Annamária*)

Majoros Nóra **Pityke és prém** című ifjúsági regénye a 12–16 éves lányolvasókat célozza meg. Govalinda és Prillaszári hercegnők ikrek és éppen a tizenhetedik születésnapjukra készülnek Pricenproszlin tündéri kastélyában. Govalinda komolyan veszi a hercegnői feladatokat – ő lesz anyja utóda a trónon –, míg testvérét jobban érdekli a csavargás és a pórias nép szórakozása, mint a hercegnői viselkedés, öltözködés és reprezentáció. Alkalmom-

adtán meg is szökik az ünnepségről és elkeveredik az erdőben élő, állatbőrt viselő vademberekhez, az úgynevezett prémesekhez, akik a kastélyban élők ősi ellenségei. Túléli az első napot és a kitörni készülő háború küszöbén nagy szerepe lesz abban, hogy közvetítsen a birodalom lakói között.

Vajon képes lesz megakadályozni egy mindent elsöprő háborút? A sodró lendületű meseregény az eredetileg tájépitészetet tanul szerző harmadik könyve.

Balázs Ágnes **A pösze nyuszi** című mesekönyve a második tagja a Mesék örökmozgóknak című sorozatnak, amely az átlagnál aktívabb, sokszor túlterhelt, hiperaktív vagy figyelemzavaros gyerekekhez szól, akiknek nehezükre esik egy helyben maradni. Mint a könyvborító is mutatja, a meséket hallgatva nyugodtan lehet, sőt kötelező tapsolni, ugrálni és kiabálni, természetesen csak a megfele-

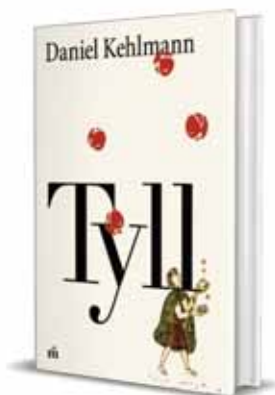

lelő hívószavak elhangzásakor; a felolvasásra szánt, rövid, humoros mesék egy-egy kiemelt kifejezéséhez egyszerű mozgásgyakorlatok társulnak. A pösze nyuszi meséjében például a „tojás” szónál fel kell pattanni a székről, a „húsvéti

nyúl” elhangzásakor elfutni a megadott pontig, az „ecet” szónál megpördülni. Hasonló elvek érvényesülnek a másik három mesében is, ahol a civakodó medvebocskokkal, a hazudós kisegerekkel, egy kakas tábornokkal és egy bátor kiskutyával ismerkedhetnek meg a gyerkőcök. A kiadó a sorozatot az izgó-mozgó óvodásoknak és kisiskolás gyerekeknek ajánlja.

Sz.ZS.

Kathryn Evans: *Több mint én*. 400 old., 2699 Ft; Sarah Strohmeyer: *Menő csajok klubja*. Pink. 320 old., 2499 Ft; Majoros Nóra: *Pityke és prém*. 480 old., 2999 Ft; Balázs Ágnes: *A pösze nyuszi és más történetek. Mesék örökmozgóknak*. 56 old., 2499 Ft

Elérkezett újra a bolondok ideje
4999 Ft

Magyarország újévtől szilveszterig
4990 Ft

Addig nem tudtam mennyire erős
vagyok, amíg nem voltam gyenge
3699Ft

John Puller újra nyomoz
3990 Ft

Írások a közelmúlt és a jelen
Magyarországról
5999 Ft

Hogy tudd, mit iszol!
1690 Ft

Háttér. Hatalom.
3699 Ft

Van egy hely, ahol a fény világa
a sötétség világával találkozik.
Itt történik minden...
3990 Ft

Történetek a valóságon innen és túl
2999 Ft

Koncz Zsuzsa - Fotók és történetek,
ahogyan még nem láttuk
9990 Ft

„odaülök, rövidülök”
3999 Ft

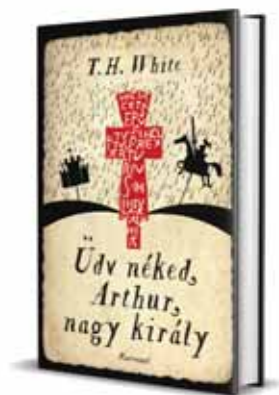

Légy nyitott a véletlenre!
2990 Ft

Ahol véget ér a világ

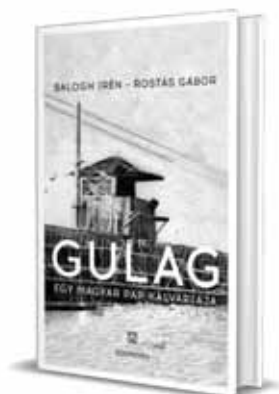
Meseabécé, amellyel játékos és regényes az olvasás
3490 Ft

Paródia és bölcs tanmese egyben
3490 Ft

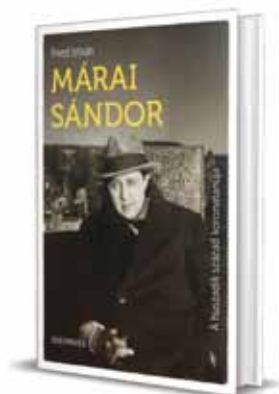
...mert kilencedikben az ember csak kapkodja a fejét
2990 Ft

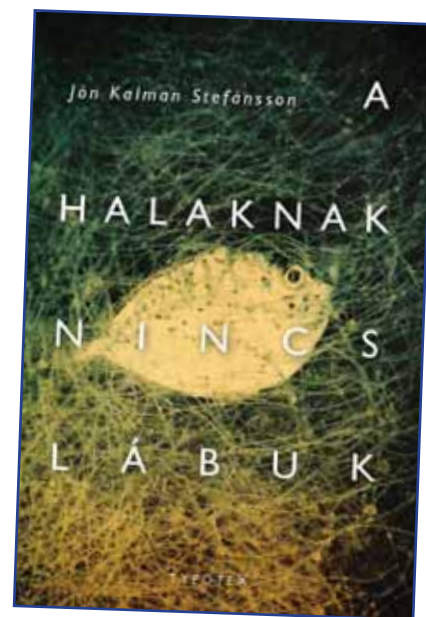
„Ekkorra már odalettek a reményeink.”
4990 Ft

Nyúlfarknyi mesék sok-sok tanulsággal
2990 Ft

„Minden írónak van egy témája, ami csak az övé.”
3990 Ft

Az Izland-mítosz úgy tíz éve kezdett tetőfokára hágni a magyar blogokon, a tematikus oldalakon és a romantikus regényekben, melyek szerint gejzírek, kék lagúna és sarki fény nélkül nem érdemes élni és szerelmesnek lenni.

Jón Kalman Stefánsson regénye, **A halaknak nincs lábuk** a műanyag konzum-élmények helyett az emberi lélek mélységén átszűrt valóságot tárja olvasója elé, és arra az Izlandra repíti el, „ahol véget ér a világ”, ahol „sehol az országban nem lakoznak az emberek annyira közel a halálhoz, mint itt”, és ahol a só cserzette arcokba régmúlt történetek vajták a barázdákat.

Az egyik legismertebb kortárs izlandi szerző lenyűgöző regényében a klasszikus sagákat kelti életre: sok évtizedet átölelő családtörténete főhőse Ari, a fiatal férfi, aki egy romba dőlő házasság és két év dániai „emigráció” után visszatér nemcsak a szigetre, de gyerekkora színhelyére. A történet narrátora a hozzá hasonlóan érzékeny lelkű barátja, akivel egymást támogatva sikerült felszűrniük a rideg férfitársadalomban, mígnem elhagyták földjüket. Az elbeszélő egyfelől kívülállóként, másfelől nagyon is az események részeseként vállalkozik rá, hogy az időtlenség krónikása legyen generációkig visszamenően – feltárva azt az Izlandot, amely egyszerre függ a megszálló amerikai hadseregtől és rázná le annak igáját; ahol mindenki a halászatból és halfeldozásból él, miközben kvótatörvényekkel lehetetlenítik el életét; ahol a legfinomabb hamburgert Kvótcsalásnak hívják, a legegyszerűbbet pedig Pórnépnek; ahol egykor amerikai úrhajósok gyakorolták a holdra szállást a táj hasonlósága miatt; ahol a hó a házakat olykor fejük búbjáig betemetve nyeli el azok lakóit, és ahol szélcsendben füelve meghallható az örökkévalóság.

Stefánsson prózájának ereje éteri költőiségében rejlik: a múlt eseményeit folytonosan a múlandóságra emlékeztetve fejt fel, miközben balladisztikusan térnek vissza a szövegben újra és újra egyes szálak, ahogy emlékeinkben nem szabadulunk bizonyos képektől. **A halaknak nincs lábuk** nem a fordulatos, cselekménygazdag meseszöveggel láncolja magához olvasóját, hanem azokkal a drámai erejű jelenetekkel, amikor egy anya először engedi el a fiát a tengerre az apjával; amikor egy ökölbe szorított érdes kéz a szerelmet jelenti; amikor egy férfi kiment a jéges vízbe ugró társát, és minden ruháját ráadja, vagy amikor két kamasz fiú életre szólóan ábrándul ki a szerelemből buta tévedésük okán. Ezek a pillanatok vagyunk mi – mondja Stefánsson –, ezek a szélfúttá, halálra és kiszáradásra ítélt pillanatok, és „bármilyen, amit átéltünk, lassanként semmivé válik, még levegővé sem.” Ezért érdemes elolvasni ezt a könyvet, mert ha nem hátrálunk meg a terjedelemtől, a sűrű, lírai mondatoktól, Stefánsson feltöri nekünk Izland jegét, és a halhatatlanság titkát hozza fel a mélyből.

Laik Eszter

Jón Kalman Stefánsson: **A HALAKNAK NINCS LÁBUK**

Fordította Patat Bence

Typotex Kiadó, 367 oldal, 3200 Ft

Apukai perspektíva

Beszélgetés Varró Dániellel

A három fiú – Misi, Jancsi és Béni – kalandos mindennapjairól 2011 óta követhetik nyomon a Nők Lapja olvasói az apanapló feljegyzéseit. A költő apuka hét év alatt született írásaiból jelent meg az *Aki szépen butáskodik* című válogatáskötet.

– **Tetszik az „apukai perspektíva”!**
Tudatosan gyűjtötted az élményeket?

– Igazság szerint a dologhoz hozzá tartozik, hogy én második gyerek vagyok, a nővéremről a szüleim nagyon részletes babanaplót vezettek, rengeteg fényképpel, az összes aranyköpés, minden érdekesség le volt írva, és annak a babanaplónak a végén volt egy fél oldal, annyi voltam én. Mindig fájlaltam, hogy második gyerekként már nem vagyok olyan érdekes. Nekem nem nagyon vannak emlékeim a saját 1-2-3 éves koromból. Azt gondoltam, én mindenképpen szeretném leírni a gyerekeimről, miket csinálnak, miket mondanak, hátha érdekes lesz nekik is később, hogy ők milyen gyerekek voltak. Ez a fölkérés jó apropónak tűnt, hogy mint a gyerekek krónikása, megörökítsem a kiskorukat.

– **A könyvet olvasva is úgy tűnik, a sok aranyos csibészégen túl, különösen érdekli a költő apukát a gyereknyelv!**

– Így van! A gyermeki látás sokszor kifejezetten költői. Béni, a legkisebb kislány, két és fél éves, most kezdett nagyon dumálni... Tegnap például virslit reggelizett, és volt a tányérján egy kicsit görbe virsli. Béni azt kérdezte: ez szívárványkolbász? Nagyon érdekes, hogy ők hogyan rakják össze a szavakat, milyen fordulatokat használnak, úgyhogy igyekeztem mindig gyorsan, pontosan leírni, miket mondanak, nehogy egy szót vagy szórendet is rosszul idézzek. Sokszor maga a nyelv logikátlan, és abból jön ki valami vicces dolog, hogy ők logikusan használják. Béni egyszer bement egy szobába, ahol sötét volt, és kiabált, hogy „Papa, nem látok semmit!” Felkapcsoltam a villanyt, erre megkönnyebbülten felsóhajtott: „Most már látok semmit.” Neki van igaza, semmi értelme a kettős tagadásnak.

– **Van egy Tudatos szülő című fejezet is, amelyben írod, hogy az anyuka szerint a tudatosság sokszor az ösztönösséghez való visszatalálást jelenti. Nekem ez tetszik!**

– Nekem is tetszik. A feleségem egyébként alapvetően sokkal tudatosabb nálam a gyerekeknél. Neki köszönhető, hogy a gyerekek, amennyire lehet, egészségesen táp-

lálkoznak, vagy hogy például hordozós anyuka, apuka voltunk. Én is olvastam mindenféle könyveket, de az a tapasztalatom, hogy egy-egy nehezebb helyzet megoldásában sokszor többet segít az ösztönösség, mint valami modern gyereknevelési trükk.

– **Mennyiben változtatja meg a költészetet a gyerekekkel kapcsolatos élményanyag?**

– Nagyon sok ihletet adnak. A most készülő verses meséim szereplőit is főleg róluk mintázom. Próbálok olyasmiket írni, ami őket érdekli, amivel el tudom őket szórakoztatni. De néha azt is gondolom, éppen emiatt, hogy ennyire benne vagyok, ennyire nekik, meg róluk írok, saját magamból kevesebbet merek adni. Valahogy mintha hálásabb lenne a gyerekekkel összekacsintó vicces nagybácsi, nagynéni szerep. Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sírátó Károly gyerekverseit nagyon nagyra tartom, és érdekes, nekik nem volt gyerekük. Aki meg szülő, talán túlságosan is el van ájulva a saját gyerekétől, nem biztos, hogy megvan a megfelelő távolság, ez egy lehetséges veszély. Másrészt meg a szülőben jobban benne van, hogy példát mutasson, ne írjon olyasmit, ami aztán rossz ötletet ad a gyerekeknek. Nagyon nem kedvelem a didaxist, de egy kicsit úgy érzem, becsúszik, valamennyire kell küzdenem ellene. Például, most már lehet, hogy nem mernék olyat írni, mint amit a Túl a Maszat hegyen-ben írtam huszonévesen, amikor azon viccelődtem, hogy rémes dolog, hogy valakit meg akarnak fürdetni... Az apuka szerepben egy kicsit az is benne van, hogy az ember talán kevesebbet mer megengedni magának költőként.

– **Nemrég jelent meg a harmadik felnőtt versesköteted.**

– A sok mondókáskönyv után 2016 őszén jött ki Mi lett hova? címmel. Ez egy „bús férkipanaszok”-szerű könyv, abból teljesen kihagytam a gyerekeket. Nagyon benne voltam a rózsaszín ködben, élvezem, meg sokat ad az apukaság, a gyerekek, de volt bennem erre is igény. Belegondoltam, hogy közben én – főleg magyar – költőnek milyen öregnek számítok már, az én koromban a legtöbb rendes költő meg is volt halva, és ilyenkor illik létösszegezni; meg egy kicsit szerettem volna, amennyire tőlem telik, komolyabb, felnőttébb verseket írni, a gyerekektől függetlenül.

– **Mi lesz a következő könyv?**

– Most megint gyerekkönyveket írok inkább. Az egyik ovisoknak való, főleg a középső kisfiamnak szól, Csütörtök, a kisördög lesz a címe. Abból először diafilm lesz, ősszel jelenik meg, majd tavasszal képeskönyvecskék. Írok egy verses mesefüzért is, ez A szomjas troll címmel fog megjelenni ősszel, skandináv ihletésű mesék lesznek benne trollokról, törpékről, éjlefejről és egy kis hablegényről. Ahogy nőnek a fiúk, gondolom, valamennyire változni fognak az élethelyzettel a témák is, de azt még nem tudom, hogy a későbbiekben a felnőttnek mondható kötetekre hogyan lesz hatással az apukaság.

Szepesi Dóra

Fotó: Szabó J. Judit

A könyv megvásárlásával az olvasó az Unicef apák napi programját támogatja. Hiszünk abban hogy a szülőkkel töltött idő kulcsfontosságú minden gyerek fejlődésében.

könyvről

Varró Dániel: **AKI SZÉPEN BUTÁSKODIK**
Jelenkor Kiadó, 288 oldal, 3499 Ft

*Mindenki életében
vannak megfejthetetlen
csodák.*

*Olvasóm mesélte, hogy
halálos betegségéből
felépült. Amikor
kómájából felébredt,
talált az éjjeliszekrényén
egy kövecskét. Jeleket
vélt rajta kiolvasni,
melyeket ma sem ért.*

*De harminc éve hordja
magánál. Erőt ad neki.
Nem tudta, ki tette oda.
Kérdezte mindenkitől.
Senki.*

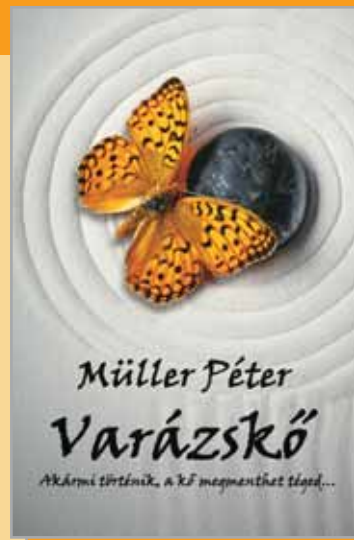
*Angyaloknak nincsenek
lábnymoi.*

MÜLLER PÉTER

**Rivaldafény Kiadó
256 oldal, 3600 Ft**

Müller Péter VARÁZSKŐ

**Akármi történik, a kő
megmenthet téged...**

Müller Péter mesél. Élvezetesen és bölcsen. Szerelemről, családjáról, házasságról és lelki szabadságról. Meséiben elrejtett valami titkot. Olyan magot, mely terebélyes fává növekedhet. Varázsszavakat tud, gondolatai élni segítenek.

8-12 éveseknek

MÁGIKUS ALLATOK ISKOLÁJA

Mágikus Allatok Iskolája

ABC

Kalendok a valóság és a képzelet határán.
A mágikus barátok mindig segítenek.

www.babilonkiado.hu

Derűs önhatározó – írók magukról

Lexikont ritkán olvas az ember ágyba bújva, elalvás előtt, mint egy jó regényt – most mégis ez történt, miután lapozgatni kezdtem az *Önlexikon – kortárs magyar írók önszócikkei* című kiadványt. Az ötlet parádés. Hiszen mindannyian ismerjük a szikár adatokra támaszkodó lexikonok sivár hangulatát, amelyeket mára amúgy is kiszorított az internet – minden megismerhető belőlük, csak maga az ember, a személyiség nem.

Szondi György, a Napút folyóirat főszerkesztője (a hozzá kapcsolódó Napkút Kiadóval) és a Cédus Művészeti Alapítvány vezetője azt a kísérletet valósította meg: miféle lexikon születhet, ha írók-költők önmagukról írnak szócikket. Mint a bevezetőből megtudjuk, az elképzelés Szénási Ferenctől (kiváló italianistánktól) származik, aki külföldi példa nyomán javasolta a megvalósítást. Tényleg nincs előzménye a magyar lexikontörténetben, bár hasonló azért akad. Emlékezetes kiadvány a Kortárs Kiadó gondozásában 1995-ben megjelent Curriculum Vitae című gyűjtemény, melyben harminc író-költő publikálta önéletrajzát, a lexikonszócikkeknél jóval olvasmányosabban. (Felsorolni nincs itt hely, de a kilencvenes évek legnagyobb élő klasszikusai vonultak fel a kötetben – mára harmaduk nincs már köztünk). Egészen más hangulatú, de az *Önlexikon* közeli műfaji rokonának tekinthető az Alibi hat hónapra című, megunhatatlanul szórakoztató könyvsorozat (Hamu és Gyémánt Kiadó), melyben több tucat szerző közli megadott témára komponált írását. A kötetek végén a szerzők egyes szám harmadik személyű, többnyire tréfás kis szösszenetekben mutatják be magukat.

Az *Önlexikon* jellegében a kettő között helyezkedik el – mint Szondi György bevezetőjéből kiderül, a majdnem félezer felkérés azzal ment ki, hogy egyes szám harmadik személyben, lehetőség szerint derűs hangnemben írjanak magukról az alkotók. Néhány kivételtől eltekintve ezt követték, s ezzel máris egy tanulságos műfaj született: hogyan távolodik el önmagától az íróember, s szemléli kicsit vagy nagyon görbe tükörben önmagát, miközben érthetően szeretne tényleges információkkal is szolgálni élet/művéről. Persze önszócikket írni humor nélkül eleve hivalkodó gesztus volna (amolyan önszoborállítás) – épp ezért jópofa kihívás e feladat, amelyet a bevezető szerint nagyjából a felkértek fele fogadott el. Így is

vaskos kötet született, amelyben a szereplők névsora az égadta világon semmilyen ideológiai-esztétikai vonal mentén nem szerveződik; mint Szondi megvallja, egyedül ő felel érte. „Tudatos a bármelytán elvárható-kívánatos kánontábor kerülése” – mondja, továbbá azt is: „Nemigen volt mérce a megjelenés számossága, nem volt az az ismertség foka sem. Vállalom a – remélem – felfedezésszámba sorolható jelenségeket.” A szerkesztői nyíltság máris rokonszenvéssé teszi a projektet: egy alapvetően szubjektív (hiszen a kiindulópont Szondi), de mégis rendkívül széles merítésre törekvő antológia született. A szereplők jelentős része persze a Napút és a Napkút köréhez, illetve a szellemiségében rokon, konzervatívabb folyóiratok, kiadók szerzői gárdájához tartozik. Nem sztárantológia tehát az *Önlexikon*, itt is érvényes az általános jelenség, hogy azoknak fontosabb a megjelenés egy ilyen gyűjteményben, akik kevésbé szerepelnek a köztudatban. Ezt a névsor is tükrözi: sok az olyan alkotó, aki a könyvesboltból tájékozódó átlagolvasó számára valószínűleg ismeretlen. De ez is inkább rokonszenvünket növeli: Szondi teret ad nekik is a bemutatkozásra, s immár egy lapon emlegethetik őket Ferdinandy Györggyel, Gergely Ágnessel, Juhász Ferencsel, Kiss Annával, Kun Árpáddal, Sárközi Mátyással, Térey Jánossal vagy Vámos Miklóssal, hogy csak néhányat soroljunk fel a „nagy” nevek közül. Bizony, néhányan már eltávoztak a több évvel ezelőtti felkérés óta, több fekete keret is szerepel a tartalomjegyzékben, és olyan is akad – így Csontos János – akinél még e keret sem kerülhetett ki, olyan friss a veszteség.

Korkép és körkép is e gyűjtemény – no meg, minden gonoszkodás nélkül, kórkép

is, hiszen egy szakképzet lélekbúvár biztonnal sok mindent beleláthat ezekbe az önrájzokba, melyek az egyetlen sortól a sokoldalú elbeszélésig terjednek. Külön öröm, hogy a fotók által végre arcok is párosulnak oly sok névhez, amit-akit eddig csak olvastunk, de nem láttunk.

Nem ildomos talán kiemelni senkit egy ilyen bő merítésből, mégis, hogy a kötet hangulatát idevarázsoljuk, álljon itt belőle néhány különösen ötletes vagy szép megoldás. Kiss Benedek versben mondja el önmagát, hamisítatlan „kissbencei” hangon („feketék már a szerveim / mint fogaim / a nikotintól / s egy összekormozódott / tücsök / kaparász bennem”). Sári László Lincsi apát egy csillogóan szellemes példázatot hozza fel arra nézvést: ki vagy te. Papp Für János egy novellaértékű, lírai sűrített-ségű, regénynyi történetet magában hordozó írást közöl egyetlen oldalon – szívszorítóan szépet. Nem meglepő módon Gyárfás Endre is a vers eszközához nyúl: egy csupa játék József Attila-allúzióval beszél el néhány versszakban életét. Garaczi László mint „dolmányos vérdudu” bukkan fel saját állathatározójában – a tőle megszokott, csillogó iróniával. Rostás-Farkas György vallomásba oltott igaz meséjét még hosszan olvasnánk. Serfőző Simon

azt írta meg, ami regényeiből kimaradt: kár lett volna, ha az egykori tanyasi kisfiú életútjából ezt nem ismerjük meg. És kár lett volna azért a metszően igaz csattanóért is, amellyel lezárja az emléktöredéket: „Ezt is írjam bele az önéletrajzomba? Egyébként is manapság már az amerikai formát kell alkalmazni. Elfér abban minden. Csak a lényeg nem.”

Laik Eszter

▶ könyvről

ÖNLEXIKON

Kortárs magyar írók önszócikkei

Cédus Művészeti Alapítvány

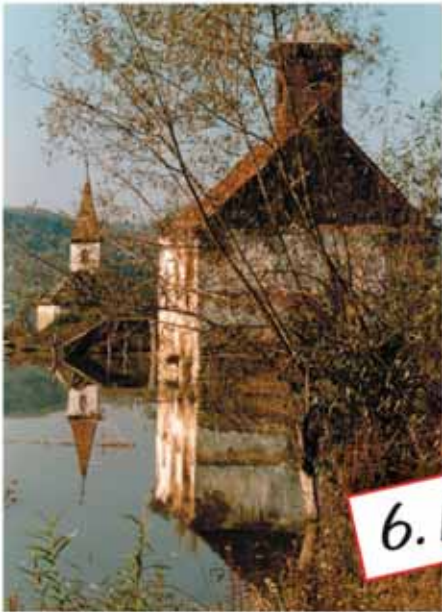
528 oldal, 3990 Ft

Székely **OLVASATOK** Jeruzsálem 2000 - 2018

Szávai Géza
**Székely
Jeruzsálem**

Esszéregény az identitásról

PONT

6. kiadás

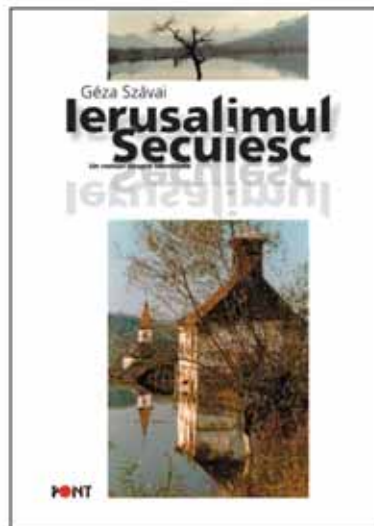
<http://www.szavaigeza.hu/szekelyjeruzsalem/>

Ennyire pontos és tárgyilagos, könyörtelen igazságossága mellett annyira humánus, embert és földet ennyire szerető, ilyen kristálytisza összegezést még nem olvastam magunkról.

(Marosvásárhely, 2001; *BÖLÖNI Domokos: Egy tiszta fejű gondolkodó Erdély-bibliája*)

Szívből jövő könyv ez, lapjain a nosztalgikus mosolyhoz könny tapad (...) Mindenek fölött azonban ez a könyv felhívás a párbeszédre. (Bukarest, 2008; *Tudorel URIAN kritikája*)

Szávai Géza képes az „övéit” (magyarok / székelyek) kiegyensúlyozottan, identitásából fakadó elfogultságok nélkül szemlélni. (Izrael, Jeruzsálem, 2008; *Paul SCHWEIGER esszéje*)

Szávai Géza „esszéregényének” hatodik kiadását veheti kézbe a napokban a magyar olvasó. Idegen nyelvekre is folyamatosan készülnek a fordítások. Megkérdeztük a szerzőtől, okozott-e számára meglepetést műve fogadtatása?

– Már a 2000-ben megjelent első kiadás után érzékeltem, hogy a könyv gyorsan „szívódik fel” a köztudatba. Minden újabb kiadás, minden fordítás az „olvasatok” további özönét indítja el. Egy „esszéregény” különbözik bármelyik fikciós, kitalációs regénytől. Hiszen itt minden történet: igaz. Minden mondat mögött: valóság... És megírása után tizennyolc évvel tényleg meglep, hogy a történethez egyedül választható forma mennyire kockázatos vállalkozás volt. A megírt valóság ugyanis változatlan (megírt, lezárt esszéregény) marad, miközben a valóság történelmi fordulatokat vesz. És aki az újabb történelmi pillanatokban olvassa a Székely Jeruzsálemet, az más történelmi és személyes élettapasztalatok felől olvassa – és ítéli meg! – a könyvet.

– És az író?

– Már én is „csak” olvasó vagyok. Két évtizede, amikor a hitek között kanyargó könyv anyagával birkóztam, háttér-jellegű történetészalként (*a Történelmietlen sorok a lelkiismeretről, avagy: Isten elé hogyan megyünk* c. fejezetben) megírtam az osztrák-magyar hadsereg egyik „hősi halottjának” a muszlim Arnautov Hasszánnak a végtisztességét, aki fölött az erdélyi református lelkész mondott „temető imádságot”. Ma már beleborzongok, amikor újraolvasom a történetet, mert időközben (tizennyolc év alatt) nagyot változott Európa. A mai olvasó előtt is más-képpen tűnhet fel a könyv „aktualitása”. Miközben az író viseli a kockázatot: művének érvényes igazságaiért.

– Az újabb olvasatokból hiányol mozzanatokat, amelyek Ön szerint a könyve lényegéhez tartoznak?

– Ellenkezőleg. Az első kiadás megjelenésekor például azt írta Tarján Tamás, hogy a Székely Jeruzsálem történeti egy figyelemreméltó Európa-esszé közegeiben folynak... Kissé csodálkoztam. Mert én az európai identitások drámáiról írtam a könyvet – ilyen értelemben „Európa-esszé”. Az új olvasatokban most ez hangsúlyosabban jelenik meg. De szerintem csak a lényeget erősíti – azt, amit ezzel a könyvvel akartam:

A huszadik századi szenvedéstörténetek legmélyéről, „holocaust-közelségből” végignézni Európán, magunkon, és tanúságként megőrkíteni a hajdan zsidó vallásra tért („vérségileg” nem zsidó) székelyek, a „lelki zsidó” hitének erkölcsét és logikáját. A Székely Jeruzsálem minden újabb kiadása megerősít abban, amit nagyszüleink nemzedéke még így fogalmazott meg: „bibliai időket élünk.” Ez a közérzet pedig benne van a könyv identitáskereső olvasataiban.

(Kérdezt: K.V.)

Támogató: **nka**
Nemzeti Kulturális Alap

A többértelműség gyönyörűsége

Szabó T. Anna új novelláskötetéről

Az anyanyelv lelke számomra a vers – közölte az első hallásra meglepő kijelentést Szabó T. Anna új prózai kötete kapcsán, mely a *Határ* címet viseli. Tette azt annak ellenére, hogy novellákról van szó. Igaz, gyakran nehéz eldönteni, hogy történetmesélő prózát, vagy lüktető lírát tart-e kezében az olvasó. Hasonló élménnyel találkozhatunk, ha az *Élet és Irodalom* hasábjain megjelenő tárcáit olvasgatjuk.

– A novellákat olvasgatva két szó jutott eszembe: vallomosság és vers.

– Az előző, *Töréskereszt* című kötetemben nem a saját hangomon szóltam, attól a haragos, kemény, már-már kegyetlen hangtól először meglepődtem. Új, *Határ* című kötetem, ha nem is ellentéte, de mindenképp kiegészítése az előző könyvnek. Erősen személyes hangon szólalok meg benne,

még a fiktív novellák esetében is. A kötetet névjegynek tekintem, szerettem volna valamit leteenni magamról/magamból. Bár a *Töréskereszt*nél igyekeztem a költői éneket és hangomat elrejteni, a szövegen átütött a ritmikus nyelvhasználat lendülete. Az új kötetben viszont szabadon engedtem a régi hangomat, de ezek a szövegek nem versek, hanem határátlépések, a próza lehetőségeit keresik. A

kötet a nyelvre koncentrál, írás közben a nyelven belüli titkos, rejtett jelentések, a szavak árnyalatai, az áthallások érdekelték a legjobban. A versben a rím titkos jelentése véleményem szerint sokat elárul magáról a nyelv működéséről és a tudatalattinkról. Az anyanyelv tétje számomra a vers. A próza a mesélés, a nyelv teste, vagy vérkeringése, míg a vers a nyelv lelke és idegrendszere. Ez a kötet egy nagyon érzékeny idegrendszerű szövegtest.

– Új és régi novellák is helyet kaptak a kötetben. Mi volt a vezérfonal?

– Ma, amikor beszélgetünk, nagyobbik fiam éppen a 16. születésnapját ünnepli. A novellák

egy része az első gyerekszüléstől eltelt tizenhat esztendő járja be, de nem róluk szól, hanem arról, hogy mi történt és mi történik velünk. Egyre erősebben érzem, hogy fogy az időm; nem tudom, hogy az életidőm, vagy csak az energiáim, de úgy érzem, le kell zárnom egy korszakot és emléket állítani ennek a minden értelemben lezáruló időszaknak. Mint mindig: most is a jelenségeket akartam megmutatni, és ezek túlmutatnak a személyességen.

– A gyerekkorodra, a fiatalságodra és a kolozsvári évekre is visszatekintesz a kötetben.

– A fiaimat figyelve a saját gyerekkori élményeim is felbukkantak a mélyből. Magam

is meglepődtem, amikor a kötetet összeállítva azt tapasztaltam, hogy erőteljesen jelen van benne Kolozsvár és a saját gyerekkorom. Pedig nem készültem rá tudatosan, az efféle visszatekintést meghagytam Gyurinak.

– **Dragomán György – a férjed – mindig hangsúlyozza, hogy regényeiben kötelességszerűen elszámol a múlttal és a saját gyerekkorával. Te is hasonlóan megküzdesz a problémával, amit az elszakadás, az ott-hon elhagyása, a beilleszkedés, az idegenség és az otthonosság jelent.**

– Én is a saját történetemet mesélem, de ezúttal nem helyezem át semmilyen fikciós térbe. Nekem egyszerre adatott meg az irodalom korokon átnyúló közösségbe tartozás öröme és az idegenség megújuló tapasztalata. Határhelyzetben élünk, bárkit bármikor kinevezhetnek idegennek. Mindenki manipulálható. Amit öt éve még minden további nélkül elfogadtak tőlem az írásaimban, azért most sokan fognak rám haragudni. Mindig ellenállok az uszításnak, gyerekkoromban láttam, hova vezet. Fontos volt, hogy letegyem ezt a könyvet, jelezni akarom, hol tartunk, ki vagyok. Itt állok, mást nem tehetek. Tudom, hogy mindig kívülálló leszek: az író nem lehet bekeríteni.

– **Miért fontosabb a vers vagy a költészet a prózánál?**

– A nyelvi tudatosság, a többretegűség, a több felől értelmezhetőség életfontosságú. A rákérdezés, a nyelv árnyalt használata életmentő. Az emberek elszoktak a kérdés lehetőségétől, elfelejtették, hogy egy-egy szónak, milyen súlya van, nem élnek a többértelműség gyönyörűségével, ezzel mintegy

lemondva az empátiáról, a fantáziáról és a beleélésről. Mostanság a sokszínűség szitokszó lett. Ide jutottunk. Kamasz koromban váratlanul szabad lettem, a lehetőségek végtelennek tűntek, elhittem, hogy minden megváltozott, és most azt kell megélnem, hogy zárulnak az ajtók; persze világszinten is. De mindig tettem a dolgomat, most is azt teszem: figyelek, írok. Megmutatom, hogy a kötöttségben is lélegzethez lehet jutni – például a Kerített tér verseskötetben is azt kerestem, hogyan lehet egy körülkerített térben is megtalálni a lehető legnagyobb szabadságot. A Határ a külső fenyegetés ellenében csak a magánéleti boldogság menedékét tudja felkínálni, mert kell egy biztos pont, egy érzelmi háttér, és akkor megőrizhetjük nemcsak a józanságunkat, de a szeretetre való készségünket is.

– **A kötet híven tükrözi a társadalom jelentős részének rossz közérzetét.**

– Egymás megértésének kísérlete alapfeltétele a továbbélésnek és a konfliktusok megoldásának. Fial felnőttként jó volt megélni, amikor az emberek – bár nem értettek egyet mindenben – nem akartak egymás fölé kerekedni, lehetséges volt a beszélgetés és egy viszonylagos egyensúly. A nyelvi agresszióval megfertőzve erre már nincs lehetőség. Az író dolga, hogy a nyelv

árnyalatainak őrzésével és a történetek erejével a megértést segítse, és én ezért makacsul hiszek a bizalomban, mint megváltó erőben. Másképp megfuldálnék.

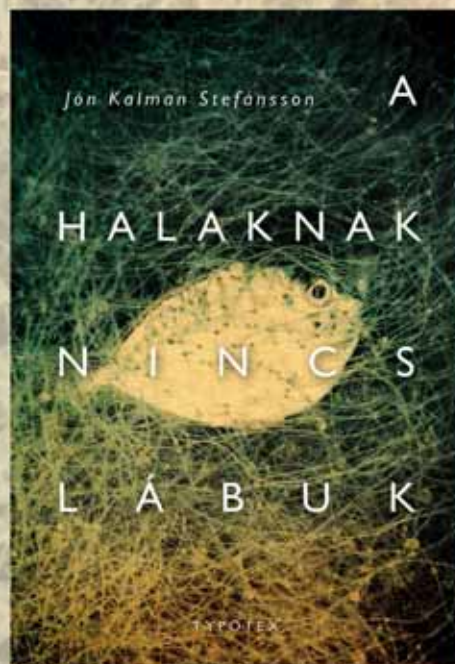
Szénási Zsófia
Fotó: Szabó J. Judit

▶ **könyvről**

Szabó T. Anna:
HATÁR
Magvető Kiadó, 200 oldal, 2999 Ft

**KÖNYVBEMUTATÓ
A KÖNYVFESZTIVÁLON**

**ÁPRILIS 22. 14 ÓRA
OSZTOVITS TEREM**

KÖSZEGHY ELEMÉR

Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig

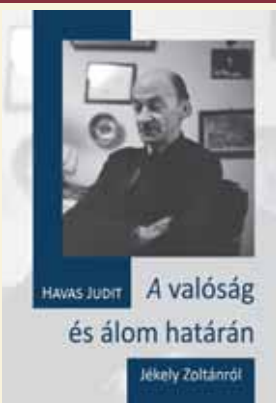
Merkzeichen der Goldschmiede Ungarns vom Mittelalter bis 1867

2. reprint kiadás

Kiss József Könyvkiadó, 464 oldal, 8479 Ft

A kötet a történelmi Magyarországhoz tartozó városok szerinti csoportosításban tartalmazza a műkincsek ötvösjegyeit, mestereit, tulajdonosait és egyéb adatait.

A HUNGAROVOK KIADÓ TAVASZI AJÁNLATA

**Havas Judit
A VALÓSÁG
ÉS ÁLOM
HATÁRÁN**
Jékely Zoltánról
(tanulmányok)
248 oldal
2950 Ft

**Lukáts János
NAPIMADÓK**
(regény)
128 oldal
1700 Ft

Kitörni a csend fogságából

A csendet jobbra pozitív élményként éljük meg: szeretünk csendben lenni, amikor olvassunk, az alváshoz is nélkülözhetetlen a csend, és a természetbe is a nagyváros zajától menekülünk. A magunk választotta csend azért jó, mert akkor kezdődik és ér véget, amikor mi szeretnénk. Vajon ugyanilyen békességet, megnyugvást éreznék akkor is, ha nem tudnánk változtatni a helyzeten, és akkor sem hallanánk hangokat, ha nagyon szeretnénk?

A *Csend* című ifjúsági regény hőse Stella, tehetséges kamasz: jól énekel (még csak másodikos, de már az iskolai musical címszereplője), népszerű, csinos, s bár szülei elváltak, és ez némileg megbolygatta álomszerű életét, testvérével és anyjával kiegyensúlyozott a kapcsolata. Álma a Broadway, mindent megtesz célja eléréseért. Mindez a stabilnak hitt élet egy pillanat alatt török darabjaira, amikor egy buta baleset áldozataként a csend fogságába kerül. Szerencsére a mindenki által gúnyolt, kicsit félszeg, ám tiszta szívű Hayden megmenti az életét, így csak hallását veszíti el – és a Broadwayről szőtt álmait.

Stella első személyben meséli el életének legnehezebb 17 napját, azt a bizonytalan időszakot, amikor még az is kétséges volt, hogy sikerül-e a hallását visszanyernie egy műtét segítségével. Hősünk a kényszerű csendet veszteségként éli meg: nem énekelhet többé, beszélni ugyan tud, de nem érzékeli, hogy suttog vagy kiabál, barátai-

ival is csak SMS-ben tud „beszélgetni”. Hamarosan azonban onnan kap segítséget, ahonnan nem is remélné: az életmentő lovag, Hayden úgy dönt, nem hagyja magára Stellát, hanem segít neki abban, hogy a kényszerű csendet nyereségként kezelje. Hayden maga is sérült – gyerekkorában erőszakos anyja elől a némaságba menekült, kamaszként is szívesebben olvas, vagy zongorázik, mint beszél, ugyanis szavait a trauma hatására nehézkesen formálja, dadogása miatt mindenhol gúnyolják.

A regény hol Stella, hol pedig Hayden perspektívájából mutatja be kapcsolatuk kibontakozását, romantikus egymásra találásukat, közös kalandjaikat a némaság és a csend megtörésére. A fiú vállalása – felnyitni Stella szemét a világ csodáira, megmutatni, hogy az élet sokféle módon lehet teljes – szép lassan sikerrel jár, s bár a lány apja nem nézi jó szemmel a fellángoló kamaszszerelemet, a fiatalok mindig találnak

időt és módot arra, hogy megismerjék egymás és a világ értékeit.

Három hét alatt nemcsak Stella talál új értelmet, célt a maga számára, de Hayden is kilép a némaság fogságából – egymásra találva, egymást gyógyítva együtt változnak és válnak egy párrá.

Pompor Zoltán

Deborah Lytton: **CSEND**

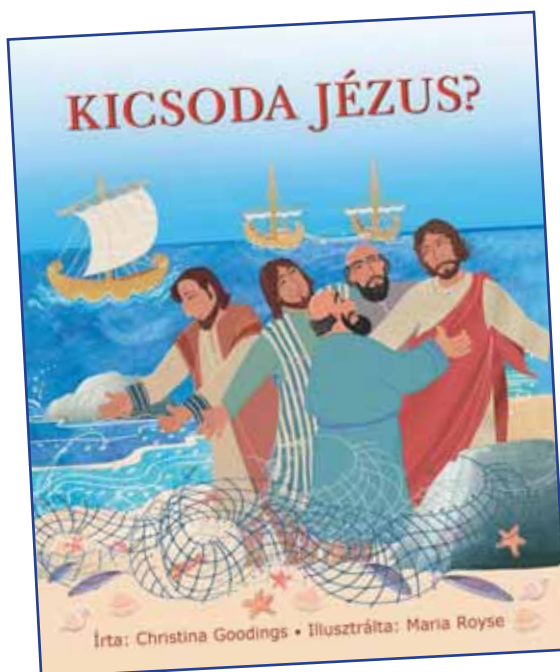
Harmat Kiadó, 334 oldal, 2900 Ft

A megismerhető Jézus

A Kálvin Kiadó legújabb ismeretterjesztő gyerekkönyve olyan kérdést feszeget, amelyre már lassan több mint két évezrede nem kapunk egyértelmű választ, mégis újra meg újra feltesszük, és próbáljuk töredékes ismereteinket összefoglalva könyvekbe gyűjteni és elmondani a következő generációk számára: kicsoda Jézus?

Arról, hogy ki volt Jézus, alapvető információforrásunk továbbra is a Biblia, a *Kicsoda Jézus?* szerzője (Christina Goodings) is az evangéliumokat veszi alapul, a közvetlenül Jézushoz kapcsolódó információkat (legfontosabb életeseeményei, tanításai, kapcsolatai, halála és feltámadása) nem szó szerinti bibliai idézetekkel, hanem a szentírási szövegek gyerekek számára is befogadható átírásával világítja meg.

Ahhoz, hogy mélyebben megérthesse a fiatal olvasó, hogy kicsoda Jézus, nem árt, ha megtud egy s mást az újszövetségi korról, arról a világról, amelyben Jézus élt. A történettudomány, régészet alaposan feltérképezte már a kétezzer évvel ezelőtti ókori keleti világot, és számos olyan információval szolgál, ami közelebb hozhatja a ma olvasójához a bibliai időket. Egy ismeretterjesztő kiadvány szerzőjének komoly fejtörést okozhat, hogy ezeknek az információknak a bemutatására milyen formát talál. A könyv az olvasók életkori sajátosságait messzemenőkéig figyelembe véve erős vizualitással dolgozik. Maria Royse nagyméretű, szí-

nes képein egy hiteles keleti világba lépünk be. Sokféle módon (hol nyilakkal, hol keretes magyarázatokkal) teszi érthetővé Jézus korát, a kor emberének életmódját, szokásait a könyv. Izgalmas, mai megoldásokkal is találkozunk: a tékozló fiú története, az irgalmas samaritánus példázata vagy Jézus keresztre feszítésének elbeszélése például képregényes formában jelenik meg.

A vizuális megjelenítés mellett a szöveg is az egyszerűsége, érthetősége törekszik. A könyv szerzője az evangéliumok újramondása során egyszerű mondatszerkezeteket, a legkisebnek számára is könnyen érthető szavakat használ. Győri Katalin a magyar fordítás során jó érzékkel vette át ezt a szellemiséget, nem súlyos teológiai fogalmak, hanem a közvetlen, beszélgető hang szólal meg.

A könyv érdekes módon nem Jézus születésének történetével kezdődik, viszont meghökkentő módon azzal zárul, talán arra is célozva ezzel, hogy Jézus megismerésének és a Biblia olvasásának munkája egy életen át tartó, körkörös folyamat. A cím jelenidejűsége is ezt az üzenetet húzza alá: Jézus él, így mindig aktuális választ keresni a kérdésre – kicsoda (nekem) Jézus?

Pompor Zoltán

Christina Goodings: **KICSODA JÉZUS?**

Kálvin Kiadó, 64 oldal, 2600 Ft

A szabadság érzelmi állapot

Beszélgetés Böszörményi Zoltánnal

„Csak az látta meg a szivárvány tündöklő selymét, aki életében többször rakosgatott reményt a reményre.”

Böszörményi Zoltán József Attila-díjas költő, író, szerkesztő, az Irodalmi Jelen online irodalmi-művészeti portál és hivatal alapító-főszerkesztője.

– **Hogy egy aktuális hírral kezdjem a beszélgetésünket, 2018. március 13-án kapott Baberkoszorú-díjat, Bartis Attilával és Dobozi Eszterrel együtt. Számított rá?**

– Megvallom, nem. Meglepetésszerűen ért. Egyik reggel ott volt az értesítő a levelesládamban. Meg kellett emésztennem a hírt. Arra gondoltam, a szerencse most mellém szegődött, hiszen a díjat sokan megérdemelték volna írókollégáim közül. Az is felöltött bennem, hogy az elismerés talán utóbbi tizenöt éves irodalmi munkásságom megbecsülése egyben. Néha úgy éreztem, egymás után megjelenő köteteim visszhangtalanul sorakoztak a polcon, pedig külföldön sikeresek voltak írásaim. Az éj puha teste (The Club at Eddy's Bar) című regényem angol nyelvű kiadása megjelenésekor a nagy népszerűségnek örvendő Goodreads könyves portálon a hónap könyve volt. A Regál német kiadása In den Furchen des Lichts – A fény barázdáiban címmel is igen jó sajtóvisszhangot kapott, a központi könyvtárellátó külön levélben ajánlotta az országos könyvtárhálózat tagjainak.

– **A kényszerleszállás valós történeten alapul, 2016. március 17-én Londonból Barbados felé tartottak, amikor a gépük sikeresen landolt Shannonban (Írország), Szent Patrick, az ország védőszentje napján. Megváltoztatta ez az út valamiben? A gondolat, hogy megírja ezt az élményt, már akkor megfogalmazódott Önben?**

– Csak néhány sort jegyeztem fel a körülbelül negyven perces kényszerleszállás alatt. A vers kezdő sorát például: „A remény minden borúlátás és bizonytalanság lényege.” Az, hogy megírom, sokkal később fogalmazódott meg bennem. Minduntalan előttem volt az a kép, amely utastársaim kiszállását juttatta eszembe: körülbelül 250-270-en voltunk a gépen. Az elsők között jöttem ki, s ösztönszerűen megálltam a kapu szegletében, s onnan szemléltem azt a rengeteg gyermeket és fiatalot, akikkel együtt túléltem ezt az utazást. Te jó Isten! – gondoltam –, mekkora tragédia, ha mind odavesznek.

– **Izgalmas és különleges a kötet belső dinamikája, a visszatérő, de kulcsszavait (félelem, dolgok, gondolat, emlék, történetek, bizonytalanság, aggodalom) változtató refrén. Melyik volt a fő szál Önben?**

– Váltakoztak bennem a lelkiállapotok, attól függően, mi történt velünk, a kényszerleszállás melyik fázisát éltem át. Két visszatérő motívum köti össze és hangsúlyozza a vers hullámcsapásait. Az egyik „a félelem síkos felületén csúszom lefelé”, ennek az érzelmi, értelmi változatai, majd a „Pörögnek a véletlen motollái / fenn, a csomagtérben a pillanat lila-zöld / hátizsákja lapul. Csak működésbe kell hozni / a visszaszámláló vörös kijelzőjét, / a sors ezüstkerekeit, a látható láthatatlant, / a villanást.”

– **Azt gondolom, a valóságban is ilyen villanásszerűen váltakoztak a belső fókuszpontok, könnyen találta meg hozzá a kifejezési formát?**

– Talán másfél hónap alatt írtam meg. De még hetekig csiszolgattam, reszelgettem a szövegen, küldtem barátaimnak, s vártam megjegyzéseikre. Az írás egyszemélyes foglalkozás, de mit sem ér, ha nem osztja meg késznek vélt írását a szerkesztőjével és a szakmabeliekkel, mielőtt megjelenne.

– **Pascal, Goethe, Hamvas Béla, Szilágyi Domokos szavait idézi. A sorok közt felfedeztünk még másokat is?**

– Feljegyzéseim kapkodó gondolataimat tükrözik. Csupán szövegfoszlányok formájában őriztem meg a történet hangulatát. A Hamvas Béla Patmoszában tárgyalt Tabula smaragdina, Hermész Trismegisztos tizenhárom tételéből például, csak tizenegyet vettem át úgy, hogy latinból magam fordítottam újra az idevágó részeket, s építettem be a vers testébe.

– **A borítóterv és illusztrációk Részegh Botond művei, hogyan találtak egymásra? Könnyen ment a közös munka?**

– Részegh Botond az elmúlt tizenöt évben megjelent köteteim illusztrátora. Nemcsak én, de a kiadó szerkesztői is szeretik alkotásait. Képi metaforái nem kísérik minden alkalommal a szövegbeli történetet, álomszerű, a valóságot átlényegítő festményei a gondolatiság háttérét jelenítik meg. Erős, néhol az egymással hadakozó színek szimbolikája igen megkapó, töprengésre készítető.

– **A kötet lírai hangvételű, kifejező illusztrációkkal, a mű utolsó taktusa különösen inspirálja a kérdést, milyen zenét ajánlana mellé?**

– Talán Beethoven 5. Esz-dúr (Császár) zongoraversenyének részei igen jól visszhangoznának versemmel. Érdekes, hogy ezt kérdezte tőlem, mert miközben írtam a verset, a fenti zeneművet többször is meghallgattam.

– **Egyedi és különleges a könyvtrailer, a korábbi kötetekhez is készültek?**

– Igen, a The Club at Eddy's Bar angol regényemhez is készült trailer. Több mint 66 000 megtekintője volt.

– **„Szabad csak akkor leszek, ha önmagam / szabadítom meg önmagamtól, / a szabadság ellentmondásától, / a sóvár szükség indulatától, mindentől, / amitől megremegek.” Ön szabad?**

– A szabadság inkább érzelmi állapot. Annyi szál köt bennünket a világhoz, s a benne élőkhez, a történetekhez, miközben éppen ezek határozzák meg létünket. A szabadságot inkább sóvárogjuk, mintsem megéljük. Életünk végéig azt reméljük, hogy beteljesül.

Illényi Mária

▶ könyvről

Böszörményi Zoltán:
KÉNYSZERLESZÁLLÁS SHANNONBAN
Kalligram Kiadó, 52 oldal, 2000 Ft

CASPARUS
EGY KIRÁLY HALÁLA
 Martin Luther King utolsó évének igaz története
 272 oldal, 3800 Ft
 1967-től King már nemcsak a feketék jogaiért küzdött, hanem a szegénység és az USA vietnami háborús beavatkozása ellen is. Új törekvésével azonban minden korábbinál több támadást vont magára az FBI, a média, sőt még saját támogatói részéről is, mígnem 1968-ban megölték. Élete példát mutat minden embernek, akiben a lelkiismeret hangja szembekerül az uralkodó politikai közhangulattal és társadalmi rögeszmékkel.

E-BOOK KÖNYVHÁZ ÉS KIADÓ
 Gerőcs Hilda
LÉLEKBŰNÖSÖK
 Egy álom, egy életnyi munka gyümölcse, mely egy pillanat alatt semmivé válik. Egy mindenre elszánt nő, aki egyedül harcol az igazáért a magyar igazságszolgáltatással, és a maffiával szemben. Mindenét pénzé teszi, hogy fizetni tudja az ügyvédek, a perköltségek, miközben becsületét sárba tiporják, de Ő harcol vállalva továbbra is. A könyv 9 küzdelmes év története. Mert az igazságnak győznie kell. Akár az életünk vagy az egészségünk árán is...
 96 oldal, 3000 Ft

JEZSUITA
 Rochlitz Tibor – Rochlitz Zsuzsa
A ZSIRÁF, A SAKÁL ÉS A KERESZTÉNYEK
 Fedezzük fel az erőszakmentes kommunikációt!
 A zsiráf az erőszakmentes kommunikáció szimbóluma. A sakál pedig a hagyományos (erőszakos) kommunikáció. Az erőszakmentes kommunikációt tanulva a zsiráfnyelvet sajátítjuk el, de nagyon fontos, hogy kellő figyelmet szenteljünk sakálmagunknak is. A bennünk lakó sakál kendőzetlen reflexióval segítségünkre van abban, hogy rálássunk érzelmeinkre, és ne hazudjunk önmagunknak.
 313 oldal, 3200 Ft

JEZSUITA
 Patsch Ferenc SJ
MEGTALÁNI ISTENT MINDENKÉPPEN
 A világ jezsuita szemmel
 Személyes hangú írások imaéletéről és spiritualitásról, pszichéről és önanonosságról, a hit és a tudás kapcsolatáról, civilizációk és vallások együttéléséről, a teológiai és filozófiai értelemre- és üdvözítőiről vagy éppen a keresztény ünnepek értelméről. Spirituális és intellektuális utazásra invitálnak, amely sokféleképpen gazdagíthat.
 360 oldal, 3200 Ft

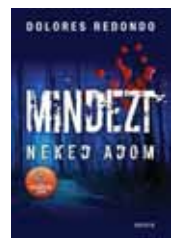
KORTÁRS
 Hász Róbert
FÁBIÁN MARCELL PANDÚRDEKTÍV TIZENHÁROM NAPJA (regény)
 360 oldal, 3500 Ft
 1902, Zombor: a vajdasági kisvárost rejtélyes gyilkosság sorozat tartja lázban. Fábián Marcell, az ifjú pandúrdektív elszántan nyomoz az egyre szövevényesebbé váló ügyben. – A szerző 7. regénye fordultatos detektív történet és nem kevésbé izgalmas kor- és társadalomrajz a monarchia peremvidékén együtt élő magyar, szerb és német közösségek mindennapjairól, feszültségével, ábrándjaival.
 Bemutató: BNKF, 04.22., 16h

KORTÁRS
 Csikós Attila
VIDÁMPARK
 Novellák
 192 oldal, 2500 Ft
 Az új évezred elején a rendszer- és eszmé váltásokba belefért, bele- rokkant emberek, saját mániáikba süppedt sorsokról szólnak ezek a történetek: izig-vérig mai korrajzok, néha szociografikus pontosságú helyzetjelentések, mások költői portrék vagy metszően pontos víziók. A színhelyek szimbolikusak – a városból, lepattanó kocsmákból illetve a Badacsony felé –: reményeink egykori játéktere, az egyszerű vidámpark.
 Bemutató: BNKF 04.20., 18h

TRIVIUM
 Laurent Gounelle
AZ OKTALAN FILOZÓFUS
 A francia Coelhoként ismert író története tragédiával indul, a filozófus professzor feleségét megölik Amazóniában. A férfi bosszút eskszik a rituális gyilkosságot elkövető indiánok ellen. Akár egy Avatar-szerű regény, de a hadviselés nem fegyverekkel, hanem a civilizáció „vívmányaival” zajlik. Tanúi vagyunk háborzongató emberkíséretnek, valamint a professzor megbékélésének, üzenete az emberiség számára: a titok a szeretetben rejlik.
 272 oldal, kartonált, 3490 Ft

TRIVIUM
 Dolores Redondo
MINDEZT NEKED ADOM
 Spanyol Twin Peaks, 16 országot olvassa! Navarra trilógia írójának díjnyertes thrillere! Álvaró rejtélyes körülmények között életét veszti egy autóbalesetben, a misztikus lényekkel teli Galiciában. A férje megkísérel felgöngyöltetni az ügyet és ráébred, hogy nem ez az egyetlen balesetnek álcázott haláleset a családban. E közben megdöbbenve szembesül a párja titkos életével, titkolt családi kapcsolattal és üzleteivel, amely mindent megváltoztat.
 472 oldal, 3690 Ft

TRIVIUM
 Ayşe Kulin
SZARAJEVÓ RÓZSÁJA
 Török bestseller, 78 kiadás! A szerelmi szállal átszőtt történelmi regény lapjain az 1992-ben kitört jugoszláv háború elevenedik meg. Sarajevóban ostrom dúl. A bosnyák tudóst, Ni-meta az események sűrűjében találja magát. Férje és egyetlen fia a szerbek ellen harcol. A sors fintora, hogy Nimeta megismerkedik Stefannal, a horvát újságíróval, így a nő magánéletén is eluralkodik a káosz... Ennek a háborúnak a hangjai Magyarországot is megrettették.
 376 oldal, 3490 Ft

Osvát Ernő
AFORIZMÁK
 Fráter Zoltán utószavával
 88 oldal, 1890 Ft

Osvát Ernőnek, a Nyugat legendás főszerkesztőjének – akinek egy-egy szava, mondata írói reménységeket volt képes fölemelni vagy porba sújtani –, néhány szavas, néhány mondatos aforizmaiban egy élet bölcsességének irodalmi esszenciája mutatkozik meg. Nem sziporkázik, éppen ellenkezőleg: a gondolatok mélyére hatol, mai olvasóját is gondolkodásra készítve. Ajándék ez a könyv mindazoknak, akik szerint gondolkodni jó.

Kapható: **Alexandra, Könyvtárellátó, Libri, Lira Könyv, Tóthágas Plusz** könyvesboltjaiban és online könyváruházaiban

Gámán-Morvay Katalin – Szelényi Károly
BABÁK MAGYAR NÉPI VISELETBEN
 52 oldal, 1800 Ft
 E karcsú kartonált kötet a Magyarországra látogató turisták számára készült, de a magyar vásárlóknak is, akik megajándékozhatják vele külföldi barátaikat és üzletfeleiket. Gámán-Morvay Katalin válogatta a kollekciót, Szelényi Károly fotóművész fényképezte. A kiadványban a leírások a magyar mellett angol, olasz, francia, orosz, német, spanyol és japán nyelven olvashatók.

Kapható: **Alexandra, Könyvtárellátó, Libri, Lira Könyv, Tóthágas Plusz** könyvesboltjaiban és online könyváruházaiban

TINTA KÖNYVKIADÓ
 A MAGYAR NYELVTÖRTÉNET KÉZIKÖNYVE
 Szerkesztette: Kiss Jenő, Pusztai Ferenc
 A magyar nyelvtörténet kézikönyve közérthető módon foglalja össze a magyar nyelv három és fél ezer éves történetét, kiegészítve a legújabb kutatások eredményeivel. A kézikönyv a magyar nyelvtörténet egy-egy felvetődő kérdésére szakszerű feleletet ad.
 548 oldal, 6990 Ft
www.tintakiado.hu
www.tinta.hu

Amitől szelídül a gyűlölet

Tetszést aratott első nagyregénye, a *Semmi kis életek* után a másodikkal jelentkezik Papp Sándor Zsigmond *Gyűlölet* címmel, amely ugyancsak Erdélybe, illetve Moldvába kalauzolja az olvasót. A Jelenkor kiadónál megjelent új regény jelentésrétegeiről a vibráló szerkesztésmódról és egy saját Erdély-trilógia lehetőségéről beszélgettünk a szerzővel.

– A történet váza: a romániai fordulat után egy fiatal, Budapestre áttelepült építész visszamegy Erdélybe, hogy megkeresse apját, aki korábban gyilkosság miatt börtönben ült. A mű egyik jelentésrétege családtörténet, a másik kettős bűnügyi sztori, a harmadik pedig az erdélyi magyar-román viszonyt behálózó előítéletesség. Mivel Gyűlölet a könyv címe, nyilván az utóbbit tartja a meghatározónak.

– **Persze, hiszen ez mintegy mozgatórugóként löki előre az eseményeket, vagy éppen fékezi le a szereplőket, hogy valami jól cselekedjenek. Amolyan motivációs mező a háttérben.**

– Erre az előítéletre, a belőle fakadó gyűlöletre reagál mindenki, ez hatja át a mindennapjaikat, olykor talán nem is tudnak róla, hogy ez irányítja őket. A regényben szereplő anya esetében például ez már rögeszmévé válik, szinte mindent erre vezet vissza. Ami a jelentésrétegeket illeti, azért lehet többet fölfedezni, mert az előző regényemmel ellentétben itt nemcsak Erdély a helyszín, hanem egy moldvai város és Budapest is. Ebben az érzelmi Bermuda-háromszögben zajlik a cselekmény.

– **A moldvai város föltehetően Radóc, románul Radauti, a születési helye.**

– Így van, csak nem a nevének szerepeltetem, nehogy valaki fölhívjon azzal, hogy nem is ott volt a buszmegálló, ahová a regényben tettem. Terveztem, hogy elmegyek oda, mert én csak megszülettem ott, nem éltem a városban, és szétnézek, de aztán sürgött az idő, kapáltak bennem a lovak, inkább elmeséltem édesanyámékkal az emlényeiket, megnéztem a városka történetét, a Google-on az utcákat és ebből összeállt a kép. Elkezdtem írni. És ahogy előrehaladtam, már úgy éreztem, ha elmennék és körülnéznék, csak összezavarna.

– **Visszatérve a gyűlöletre: az egymástól való félelem egészen odáig megy, hogy amikor kitörnek a zavargások, az egyik román szereplő azt hiszi, hogy Magyarországról megtámadták Romániát.**

– Ezt a részletet a Népszabadság egyik tördelőjétől hallottam. Ő akkoriban katona volt Romániában, és a laktanyában, tehát nem is a civilek körében, ez a hír terjedt el. Egészen abszurd. Az első regényemben valaki megjegyzi, hogy figyelj, nézz már rá a térképre és hasonlítsd össze a két foltot, Magyarországot és Romániát. Rá fogsz jönni, hogy ez lehetetlen.

– **Ezt a hideglelős félelmet, gyűlöletet, amelyet már nem Trianon emléke, hanem a Ceaușescu-diktatúra nagyromán nacionalizmusa, bozgorozása és oláhozása táplál, mára sem sikerült meghaladni?**

– Én ebben nőttem föl. Nagypám engesztelhetetlenül gyűlölte a románokat, és ezt jórészt anyám is átvette. Bizonyos mértékig megértem őket, hiszen egyszer csak Kolozsvárból Cluj-Napoca lett, a magyarokból „rommagyarok”, nekem Sándor helyett majdnem Alexandru lett a nevem, és így tovább. Kezdetben bennem is megvolt az ellenszenv. De attól a pillanattól fogva, hogy elkezdtem olvasni a román irodalmat, rohamtempóban szelídültek az ellenérzések, és ma a román irodalom – és persze a színház, a film nagy rajongója vagyok. Ahhoz, hogy az előítéletesség tompuljon, meg kell ismerni egymást, ez gyógyíthatja a sebeket. És az értelmiség, a román is, úgy látom, kezdi elvégezni ebben a maga feladatát. Az más dolog, hogy az aktuálpolitika időnként kijátssza az etnikai kártyát, amely sajnos további frusztrációkat okoz.

– **Hasonlóan első regényéhez, ez a mostani is szecessziós szerkezetű: elágazások, visszatérések, eseménymozaikok, olykor a következményeket előbb ismerjük meg, mint azt, hogy mi történt. Miért veti el a lineáris történetvezetést?**

– Talán azért, mert így születik meg a fejemben. Kezdetben a jelen és a múlt szálait nem választottam külön. Aztán ezt elvettem, mert magam is kezdtem elveszni benne, hát akkor az olvasó! Ugyanakkor bizonyos regénybeli helyzetek rímelnek egymásra, csak más-más időben. De ez a többek által inkább barokkosnak nevezett stílus főként az első regényemre jellemző, novellistiként akkor tanultam meg a regényírást. Az új regényem tömörebb, nyersebb is, és a múltat legalább egyenes vonalúan írja le. A harmadikban,

amit már elkezdtem, föltehetően szinte csak lineárisan fogunk haladni, bár ezek a belső rímpárok most is folyton előjönnek.

– **Tehát egy új Erdély-trilógiára számíthatunk?**

– Igen, bár az egyes részek nem kapcsolódnak szorosan egymáshoz, legfeljebb úgy, hogy az egyik szereplőm átruccant az első regényből, de a harmadikban is lesz ilyen „átjárás”. A téma ezután is Erdély, egy jövőutazásos fikció keretében. Az én nemzedékem '89-90-ben érte el azt az életkort, épp akkor köthette volna meg az első kompromisszumait a hatalommal, amikor az éppen véget ért. És ez a nemzedék most nagyon könnyen ítélkezik az előttük járó nemzedék tagjai, élők és holtak fölött, lazán kommunisztázik, megalkuvózik. De mi lett volna velünk, ha nem történik meg '89? Ha a magyar vezetés nem engedi át az NDK-sokat, egy keményebb vezető követi Gorbacsovot, Ceaușescu meghal ugyan '94-ben, és nem sokkal később a felesége is, de éppen ott tartunk,

hogy melyik fia vegye át a dinasztikus uralmat – tehát ha marad a kommunizmus? Ezt a gondolatkísérletet próbálom végigvinni a saját generációm szemszögéből. És ezzel ezt a korszakot be is fejezem. Negyedszerre már biztosan százszázalékos budapesti történetet fogok írni.

Varsányi Gyula

Fotó: Szabó J. Judit

▶ könyvről

Papp Sándor Zsigmond:
GYŰLÖLET

Jelenkor Kiadó, 476 oldal, 3499 Ft

Gyümölcsneveink elnevezései

A mai városi ember számára a biodiverzitást, a biológiai sokféleséget elsősorban a kutya- és macskafajták, továbbá a gyümölcsfajták sokfélesége jelenti. A gyümölcsfajták ismeretének alapja a névismeret. *Pelczéder Katalin*, a Pannon Egyetem oktatója hosszú évek munkájával gyűjtötte össze és rendszerezte gyümölcsneveink térben és időben egyaránt gazdag szókincsét. Jelen könyvében 450 Kárpát-medencei gyümölcs nevének történetét és eredetét mutatja be.

Pelczéder szótárszerű feldolgozásban az egyes gyümölcsneveket a legkorábbi, Árpád-kori előfordulásuktól kezdődően jobbra a 19. század elejéig követi a teljesség igényével; onnantól fogva a nyelvjárási és pomológiai (gyümölcsismereti) forrásokat elsősorban a korábbi névanyag továbbélése vonatkozásában használja föl. A 19. századtól ugyanis jelentős mértékben gyarapodott a nevek száma, ráadásul a névadás mikéntje is megváltozott, nagy számban jelentek meg a fantázianevek. Az újabb nevek közül ezért csak a legismertebbeket, legelterjedtebbeket tartalmazza a szótár.

Kiragadott példaként érdemes megemlíteni a szilvát. Az Árpád-korban bizonyos szilvafajták (dobzószilva, szír szilva) meghonosodására már vannak adatok, a házi szilvák termesztésbe kerülésének is ez a kezdeti időszaka. Szikszai Fabricius Balázs szójegyzéke 1590-ben ötféle szilváról számolt be, Lippay János pedig összesen tizenhét szilvanevet említett munkájában (1667). A legismertebb, máig páratlanul népszerű fajtát jelölő besztercei 1522 körülől adatolható, s névadója az erdélyi Beszterce városa.

Pelczéder nem feledkezett meg a mára különlegességnek számító gyümölcsökről sem. Például a som ötörök eredetű szó, helynevekben már a 11. század elején megjelent, ősidők óta gyűjtött erdei gyümölcs (de kertekbe is ültették), hosszú életű, hagyásfaként is gyakori. A naspolya 1395 körülől adatolható. Vándorszó, megvan a latinban (mespilum, nespilum), az újlatin és szláv nyelvekben, a németben stb., végső forrása a görög.

A szerző gyűjtőmunkájának eredményeként a nyelvtörténeti adattár botanikusoknak, pomológusoknak, agrártörténészeknek, néprajzosoknak kínál segítséget, azonban az érdeklődők széles körét is vendégül hívja a Kárpát-medence többnyire endemikus (helyhez kötött), illetve őshonosnak tekinthető fajtaival való ismerkedésre. A kötet tehát hasznos olvasmány nemcsak a szakemberek, hanem általában a gyümölcsismeret és gyümölcstörténet iránt érdeklődők számára is.

K. S. A.

A regényíró regénye

Giuseppe Castiglione 1707-ben, tizenkilenc évesen lépett be a jezsuita rendbe, s társaival Kínába utazott, hogy keresztény hitre térítse a császárt. Ehelyett udvari festő lett, aki egész életét a neki olyan idegen és különös keleti világban élte le a hazatérés bármiféle reménye nélkül: császárnékat festett nefritékszerekkel terhes porcelánkezekkel, ruhájukon sárkányos hímmzéssel. Sassa, a fiatal író egy vilniusi lakásban él a kínai negyed közepén, napjainkban: szobáját türkiz-nefrit színű, halakat ábrázoló tapéta díszíti, vitrinjében kínai porcelánok. Regényt ír Giuseppe Castiglione-ról, Keletről és Nyugatról, sárkányokról és halakról, közben pedig megpróbál együtt élni három másik különös nővel: a szenilitás szélén egyszülőző nagymamájával, a nőiségét végre megélni készülő, bohókás anyjával, s kérlelhetetlenül kritikus, de még önmagát sem ismerő hűgával. A két, saját életét idegenül és töprengve szemlélő főszereplő története egy különlegesen megírt, hol groteszk, hol megható, hol kisszerű, hol monumentális regényben fonódik össze, amelyet szerzője, a fiatal litván író 2015-ben méltán nyerte el az Európai Unió Irodalmi Díját. Örömmel olvashatják a történelmi regények rajongói, de Boris Vian szürrealista világának kedvelői is.

Bárdos Dóra

Undinē Radzevičiūtė:

HALAK ÉS SÁRKÁNYOK

Typotex Kiadó, 476 oldal, 3500 Ft

www.konyv7.hu

könyves újság neten és papíron

KÖNYVHÉT

A KALAND FOLYTATÓDIK!

MINDENTUDÓK KLUBJA

2590 Ft
145 x 205 mm
144 oldal
flexibilis borító
8 éves kortól

ÚJ

Különleges regény John Franklinról

Nem éltek túl a sarkvidéki expedíciót

Az angol utazó, háborús hős, politikus, sarkkutató életét dolgozza fel Sten Nadolny A lassúság felfedezése című regénye. A könyv fordítója, Lengyel Gábor azt is elmondja, mi a mű különös erénye: egy hátrányos tulajdonságot szimpatikussá tesz.

– **Mivel magyarázható, hogy Magyarországon szinte teljesen ismeretlen a szerző neve?**

– Az okát nem tudom, de pontosan ez a körülmény indította el a könyv megjelentetését a Fekete Sas műhelyében. Az egyik nagy német kiadó közleményét olvastam Sten Nadolny hamarosan várható új regényéről, A varázsló boldogságáról, amikor tudatosodott bennem, hogy a szerzőtől egyetlen könyv sem jelent meg magyarul, még híres műve, A lassúság felfedezése sem. Pedig az interneten a legkülönbözőbb nyelveken tízezer oldalak szólnak Nadolnyról és az itthon most megjelenő legnépszerűbb, eddig 24 nyelvre lefordított könyvéről, amelyből napjainkig világszerte egymillió-hétszáz ezer példány kelt el. Szokatlan, de ő valamiért elkerülte a magyar könyvszakma figyelmét, pedig a német nyelvű irodalom kiemelkedő kortárs alkotásait rendre megjelentetik a hazai kiadók.

– **Pótolja, kérem, a hiányosságot, mutassa be röviden Sten Nadolnyt.**

– Író családból származik, és akár regényhőse, maga is kalandos pályát fut be: dolgozik katonatisztként, történelemtanárként, segédrendezőként még az egyik James Bond film forgatásában is részt vesz, mielőtt végleg az irodalom felé fordul. Hetvenöt évesen a kortárs német széppróza egyik klasszikusának számít. Tucatnyi könyvet írt, de legkiemelkedőbb műve kétségkívül A lassúság felfedezése. A regény díjakkal elismert jelentős

irodalmi alkotás, lebilincselő olvasmány, világhíres bestseller. A német kritika a Peter Handkéval kezdődő korszak egyik meghatározó írásának tekinti a könyvet, amelyben a szerző az egyes szám harmadik személyű elbeszélés ellenére többnyire a főhős sajátos nézőpontjából látatja az eseményeket.

– **Magam úgy éreztem, hogy ezzel is éreztem azt a filozófiát, amely a lassúságot pártfogolja.**

– Az aligha szorul magyarázatra, hogy a gyorsaság erény. A Frankfurter Allgemeine Zeitung a regény egyik érdemének tartja, hogy a hátrányosnak tekintett lassúságot szimpatikussá teszi. A könyv az elején már-már visszamaradottnak ábrázolja a gyermek Franklint, akit viselkedése, lassú mozgása, beszédmódja alapján gúnyolnak a többiek. A történet végére ugyanez a Franklin a trafalgari csata egyik hőse, neves felfedező, később Tasmania kormányzója, a Brit Királyi Haditengerészet ellentengernagya, hogy életútjának csak a leglényegesebb állomásait említsük. A szerző, illetve hőse nemcsak rokonszenves vonássá, de a maga erejéből stratégiává fejleszti lassúságát, amit végül környezete is elfogad, mert látják, hogy e szemlélődő magatartás és életfilozófia által milyen eredmények érhetők el. Ismerjük a nagy felbontású kamerával készített, lelassított felvételeket, amelyeken látjuk a repülő puszkagolyót, vagy a tóba hulló víz-cseppet. A főhős, aki képes arra, hogy a folyamatokat lassítva érzékeli, olyan fontos részleteket tud megragadni, amelyek átlagos látásmód mellett észrevétlenek maradnak.

– **Mellesleg a mai kapkodó korunk szánt figyelmetetést is elbújtatott ebben az életrajzi könyvben az író?**

– Ez a szerző filozófiai mondanója. Az egyik szereplő állást is

foglal a rohanó életmód ellen. A regény jelentős része egy hirtelen felgyorsuló korban, az ipari forradalom idején játszódik. Az idő tájt azt tartották fantasztikusnak, hogy a gőzlokomotívnak sikerül egy jó ló sebességét elérnie. Mi ez a mai tempóhoz képest? De még annak idején is feltűnt, hogy miközben az adott kor színvonalán rendkívüli eredményeket ér el a technika, fontos emberi értékek sikkadnak el, mert mindenki csak azzal foglalkozik, hogy minél gyorsabban érjen el valamit vagy jusson el valahová.

– **Akad, ami fejtörést okozott fordítás közben?**

– A könyv nyelvezete a lassú ember látásmódját, szemlélődését képezi le. Szinte kizárólag rövid mondatokat használ, ami bizonyos fokig megkönnyíti a fordító dolgát, egyúttal azonban el kell kerülni, hogy egyhangú vagy pattogós legyen a szöveg. A stílus Franklin személyiségfejlődésével párhuzamosan válik egyre kifinomultabbá.

– **Biográfiai értelemben mennyire hiteles a regény?**

– Viszonylag híven követi Franklin valós életrajzát, a kronológiát és a helyszíneket. Eltér tőle a lassúságot illetően, ami az eredeti személyre nem volt jellemző, és változtatott néhány ténybeli részleten is. Amikor a regényben az egyik expedíció során a kannibalizmuson ért indiánt Franklin agyonlövi, az valóban megtörtént, csak éppen társa húzta meg a ravaszt.

– **Mekkora érdeklődésre tarthat számot a sarkkutató 19. századi története?**

– Az utolsó, a teljes csapat és mindkét hajó, az Erebus és a Terror pusztulásával végződő

Lengyel Gábor

Franklin-expedíció a mai napig foglalkoztatja a világot. A londoni Nemzeti Tengerészeti Múzeumban fél év után most januárban zárt a témának szentelt átfogó kiállítás. Megfilmesítették a történetet, valamelyik tévécsatornán sorozat fut róla, és a magyar internetes oldalakon is folyamatosan jelennek meg kapcsolódó írások. A sarkvidéki felfedezések történetéből csak egy valamit ismerek, amely ehhez hasonlóan izgalomban tartja a közönséget: Scott és Amundsen tragikus kimenetelű versenyfutását a déli pólus eléréséért.

– **Min dolgozik most?**

– Sasha Marianna Salzmann Magamon kívül című művét fordítottam. A fiatal szerző első regénye szerepelt a 2017-es német irodalmi Oscar, a Német Könyvdíj szűkebb válogatásán, az úgynevezett hatos short listen, amely már önmagában is komoly elismerést jelent. A stílusában is formabontó, a migrációval és az identitáskezeséssel foglalkozó könyvet ez év karácsonyára tervezi megjelentetni a Fekete Sas Kiadó.

Könyvhét

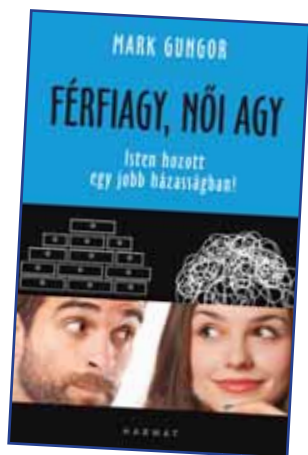

könyvről

Sten Nadolny:
A LASSÚSÁG FELFEDEZÉSE
Fekete Sas Kiadó, 400 oldal, 3600 Ft

Mark Gungor: Férfiagy, női agy

A házasság egy kozmikus vicc, annyira különbözünk egymástól. De mi van akkor, ha Isten szándékosan tervezte így? – írja az előadásairól készült videók révén hazánkban is nagy népszerűségnek örvendő lelkipásztor szerző. Szókimondó és szórakoztató könyvében szemléletesen mutatja be, miért tartják a nők gyakran érzéketlennek, a férfiak pedig ésszerűtlen gondolkodásúnak a másik nem képviselőit.

A férfiak gondolkodása különálló dobozokhoz hasonlít, a nők pedig olyan, mint egy drótgombolyag. Minden mindennel összefügg, állandóan működésben van, és szinte lehetetlen követni.

Természetesen szó sincs arról, hogy a nőknek emiatt okuk lenne felsőbbrendűnek érezni magukat. Ugyanis egyetlen férfi sem vágyik arra, hogy bárcsak rendelkezze a folyton gondolkodás képességével. Sokkal inkább a nők irigykedhetnek a férfiagy egy különleges sajátosságára: ez a „semmi” doboz. Egy titkos hely a férfi fejében, ahová elvonulhat semmire sem gondolni. Azonban még egy olyan egyszerű szó, mint a semmi is egészen mást jelent a nőknél és a férfiaknál... Ez a különbözőség magában rejtja a világháború és a földre szállt menny lehetőségét egyaránt.

A válások száz százaléka házassággal kezdődik, de a kudarc nem szükség szerű: tehetünk azért, hogy a szerelem szikrái újra fellobbanjanak. Harmat Kiadó, 302 oldal, 3500 Ft

Biblia magyarázó jegyzetekkel

Revideált új fordítás (RÚF 2014)
Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó,
B/5, 1908 oldal, 9900 Ft

A Biblia magyarázó jegyzetekkel régi hagyomány folytatója. Már Károli Gáspár 1590-ben megjelent Vizsolyi Bibliája is számos lapszéli jegyzetet, magyarázatot és szövegközi tartalmi összefoglalást tartalmazott. Korunk embere egyre kevesebbet tud a Biblia világáról és annak összefüggéseiről, ezért van szükség az alapvető fogalmak, kortörténeti és földrajzi ismeretek bemutatására. Ez a kiadás a 2014-ben revideált új fordítású Biblia szövegéhez illeszti az új Stuttgarter magyarázatos Biblia (Stuttgarter Erklärungs-bibel, 2007) alapján átdolgozott magyarázatoskat. A bibliai könyvek előtt történeti és tartalmi bevezetés, szövegközi magyarázó jegyzetek, többféle függelék táblázat, térképek, bibliai kislexikon és rövid konkordancia is található ebben a kötetben. Kiadója, a Magyar Bibliatársulat közel hetven éve fordítja, jelenteti meg, terjeszti és népszerűsíti a Szentírást hazánkban és határainkon túl.

ÁPRILIS 21. 14.00–15.00
SZABÓ MAGDA TEREM

„Érted is, amit olvasol?” Megjelent az új Biblia magyarázó jegyzetekkel kiadás

A Magyar Bibliatársulat könyvbemutatója. Résztvevők: Nadas Péter, Karasszon István, Pecsuk Ottó, Galsi Árpád

Tornáztasd az agyadat

Tudod, melyik csillag körül kering a Föld? És hogy milyen haszonállatot tartanak a gyapjáért, vagy hol született Munkácsy Mihály?

Sok szülő küzd a problémával, hogy mivel kösse le állandóan izgó-mozgó gyerekeit a hosszabb autótúton. Ha szeretnének nekik egy olyan alternatív megoldást mutatni a tablet és a telefon helyett, ami nemcsak szórakoztató, hanem tanulni is lehet belőle, akkor van egy tippünk!

A Tornáztasd az agyadat kérdésgyűjteménye átfogóan vezeti be a kisebbeket és nagyobbakat az általános ismeretek világába, hiszen a lapozók szinte minden olyan témakört érintenek, amikre az élet bármely területén szükségünk lehet. A matematikai, földrajzi, irodalmi vagy művészeti kérdések mellett mindennapi témákkal is foglalkozhatnak a kis olvasók.

Az eddig megjelent hat rész korosztályonként és kötetenként több mint száz kérdést ajánl, így minden gyerek a saját tudásszintjének megfelelő témákon agyalhat. Méretének köszönhetően bármilyen kis táskában, zsebben elfér, így tényleg a legideálisabb eszköz lesz az utazás alatt. Napraforgó Kiadó, részenként 1490 Ft

Az éltető étkek arany szutrája

Dr. Danima Damdindorj könyve egy különleges egészségfilozófiai írás. Rendkívül sajátosak és tanulságosak a mongol fekete asztrológia összefüggései a kozmoritmológia és bioritmológia terén. Az egészség boldog életalapja a Természet teljes körű tisztelete. Geomantika Bt. 426 oldal

Jóéjtpuszi mindenkinek!

Mi kell ahhoz, hogy minden este közös móka legyen az altatás? Jóéjtpuszi mindenkinek! – egy vidám esti mese másképp. Kiderül, hogy Tapsi, Cirmos és a többiek mitől alszanak jól. A kisgyerek a kellekeket és a kedves kartonfigurákat az oldalak zsebeibe bújthatva mindegyikük kívánságát teljesítheti. Amíg a mesét hallgatja, eljátszhatja, hogy mi minden történik este elalvás előtt. Mire elálmosodik, minden szereplő

és kellék a helyére kerül. Ezt a babakönyvet mindennap elővehetjük, és játékosan részoktathatjuk vele gyermekünket a lefekvés napi rutinjára. Babilon Kiadó, 3790 Ft

Gondviselés

A csodát nem kívülről küldik, hanem belülről megidézzük. Ez egy beszélgető könyv. A sorsunkról szól. Mivel sok évtizedet megéltem, kezdem már érteni életem történetének rejtett összefüggéseit. Látom, hogy hitemből, vágyaimból mi vált valóra s mi nem. A várakozás művészetéről beszélgetünk, jövőnk sejtelméről, főleg arról, hogy életünknek nem passzív résztvevői, hanem aktív teremtői vagyunk.

A színházban, ahol több mint hatvan éve dolgozom, ezt a sorsteremtő mágiát tanultam. Igyekeztem erről a nagy kérdéssről élvezetesen beszélni. Remélem, sikerült...

Müller Péter: Gondviselés. Beszélgetés a sorsunkról
Rivaldafény Kiadó, 328 oldal, 3900 forint

„Ha egy apa mellett tumbol a hisztiző gyerek, akkor sokkal megengedőbb a társadalom...”

Beszélgetés Szél Dáviddal

Ki volt régen, és ki manapság az apa? Mi a dolga ma egy férfinak és egy nőnek szülőként, és kell-e bármiféle példát vagy szabályt követni? Szél Dávid pszichológus, de apa szemmel ír a modern szülőkből felmerülő kérdésekről, és humorral oldja az esetleges, társadalmilag is felmerülő káoszt. Az egykori Apapara folytatásaként megjelent *Túl a parán* című kötete kapcsán beszélgettünk.

– Csak saját tapasztalatot ír meg, vagy az utcáról is fog el történeteket?

– Nem végzek az írásaimmal kapcsolatban semmilyen tudományos munkát – természetesen azért ha olyan téma pottyan elém, ami pszichológiai, vagy társadalmi kérdés, akkor annak komolyabban utánanézek, de inkább csak gyakorló apaként elmélkedem. A témák a saját életemből jönnek, de persze nem feltétlenül csak az én életemmel kapcsolatosak. Ha meglátok valamit az utcán, vagy hallok, olvasok valamiről, ami akkor elindít bennem egy történetet, gondolatmenetet, az talán egyszer a könyv vagy a blog egyik epizódjává formálódik majd.

– Mik a mai apák félelmei? Vagyis mi az az apapara tulajdonképpen, amiről szól a könyv?

– A nehézséget az okozza, hogy nagyon megváltozott a társadalom ahhoz képest, mint amikor mi, a mai fiatal apák voltunk gyerekek. Teljesen más most a világ ahhoz a világhoz képest, amiben a magunk apamintáit elkezdtuk megismerni. Csomó olyan kifejezés nem is létezett mondjuk harminc éve, amikor én hat és fél éves voltam, mint ma: emancipáció, érzelmi házimunka, bevonódó apaság – csupa olyan fogalom, ami most nagyon fontos, de mi nem ezekkel együtt nőttünk fel, most kell megtanulnunk használni őket. Egyáltalán az érzelmekről való kommunikáció is egy nagyon új gondolat. Kezd újrafogalmazódni a női és a férfi szerep, de még mindig hatalmas a különbség férfiak és nők között, itthon főleg, de nyugaton is. Éppen emiatt okozhat belső konfliktust egy férfinak az, hogy egyáltalán gondolkodhat-e olyan témákról, amik hagyományosan, vagy sztereotipikusan éppenséggel női feladatok lennének.

– Milyen a régi apaszerep, és milyen a mostani, vagyis milyeneknek kellene lennie?

– A régebbi apa egy sokkal jobban kategorizálható apa, konkrét szerepekkel. Mondhatjuk úgy, hogy akkoriban sokkal kevésbé voltak fluidak a szerepek. A kenyérkereső apa és a gyereknevelő anya egyértelműbb elvárásokat fogalmazott meg. Mostanában pedig bekerülőben van ebbe a régmódi gondolkodásba az, hogy a két szülőnek közösen kellene vállalnia a terheket – ez már alpból káoszt okozhat egy emberben. Egyszerűen nem épült még ki a rendszer arra, hogy akár az édesanyák, akár az édesapák egyszerre tudják kezelni a sztereotipikus és a 21. század diktálta szerepeket is.

– Érezheti magát ilyen okokból kívülállónak, kinéztnek például egy otthonmaradó apa?

– Igen, mert nálunk ez még nem bevett dolog, pedig nagyon hálás feladat – önálló vállalat, önálló döntést tükröz. Egy anyának nem ilyen egyszerű a dolga, neki – a társadalmi elvárások miatt – kötelezettsége a gyerekével lenni, egy apának viszont választás. Egy apa mellett, például ha egy hisztiző gyerek tumbol, akkor sokkal megengedőbb a társadalom. Sokkal többször tapasztaltam például azt is, hogy átadták nekem a helyet a buszon a gyerekekkel, vagy segítettek a babakocsival felszállni, mint a feleségem.

– Csak apáknak szól ez a könyv, vagy más is hszonnal forgathatja?

– Nem gondolom, hogy csak apáknak szólna, és remélem, hogy nem is csak apák fogják megvenni – sőt, az eddigi tapasztalatok szerint a blogot is túlnyomó többségében nők olvassák. Ráadásul csomó olyan téma van benne, amiről inkább a nők szoktak beszélgetni, a férfiak pedig egyelőre kevésbé – és ezért nem hibáztatom őket egy pillanatig sem, hiszen tényleg teljesen más-hogy lettünk nevelve.

– Elképzelhető vajon, hogy ha széles közönséghez jut el a könyv, akkor elindíthat valamiféle változást, gondolkodást a témában?

– Nem szeretnék sem álszerű, sem nagyképű lenni, nyilván örülnék neki, ha lenne hatása annak, amit írok, de nem hiszem, hogy egy ilyen könyv el tudna indítani bármiféle nagyméretű változást, akár társadalmi szinten – én ehhez még nagyon fiatal vagyok és túl keveset tudok, a könyvek pedig drágák, és nagyon kevesen is olvasnak Magyarországon kedvtelésből – a *Túl a parán* ráadásul nem is egy tudományos mű.

– Lehet, hogy éppen ezért, a személyessége miatt fog sok emberhez inkább eljutni, mint egy száraz értekezés.

– Nyilván van egy vágyam, hogy az, amit én gondolok, sok emberhez elérjen. Ebben a könyvben nem az van benne, hogy milyen szabályok szerint kell szülőnek lenni – sokkal inkább lehetőségek vannak benne, hogy az emberek merjék vállalni azt, amit gondolnak, és ne régi példák, begyöpösödött törvények szerint neveljék a gyerekeket – a hitelesség ezeknél szerintem sokkal fontosabb, az, hogy önmagunk lehessünk. Az egész világot alakíthatjuk úgy, ahogy szeretnénk, hiszen a korábbi, kőbe vésettnek tűnő szabályok abszolút megváltoztathatóak – ez talán a könyv fő üzenete, és hogyha csak ennyi átmegy egy-egy emberben, akkor én abszolút elégedett vagyok.

Kurcz Orsi

▶ könyvről

Szél Dávid: **TÚL A PARÁN**

Minden, amiről az apák nem beszélnek

Bookline Könyvek, 3499 Ft

„Nem tourguide és nem wellness-költészet” – Fehér Renátó

Soha véget nem érő hosszú hétvége Karlovy Varyban, egy dombra kapaszkodó Volkswagen Bogár, drónok és szilveszter este. Fehér Renátóval most megjelent *Holtidény* című kötetéről beszélgettünk.

– Új, *Holtidény* című kötetedben több külföldi jelenettel találkozunk. Te az a költő vagy, aki egy útról hazatérve azonnal tollat ragad?

– Sok helyszínű könyv lett a *Holtidény*: Moszkvától Szombathelyig, Párizstól Kőszegig, Pompejítől New Yorkig, Prágától Tijuánáig „játszódik”. Mégsem akar tourguide lenni, sem wellnessköltészet, még ha a címadó vers a Császárfürdőről szól is Karlovy Varyban. Több helyen jártam a fentiek közül (Pompejibe talán kifejezetten a könyv miatt is mentem el 2018 letelején), de mégsem mindenhol, ami azt jelzi, hogy inspirációt nem feltétlenül az ott-lét, a jelenlét ad. A helyszínek mellett sok nemzetközi klasszikus és kortárs képzőművészeti hatás nyomot hagyott a *Holtidény*en, tágítva azt a regionalizmust, amit az előző kötetemben, a *Garázsmenetben* a Ká-Európa címke írt le. A *Holtidény*nek ezek a különböző helyei egyben biztosan közösek: mind időkapuszulák. Bennük az a néhány ember, aki jelen van még egyáltalán, mind mirelitéletet él: a moszkvai metróellenőr és Edward Hopper festményének éjjeli baglyai éppúgy, mint a prágai tévétoronyra mászó, vonalkód arcú óriáscecsemők. Többször viszont kifejezetten embermentes az övezet, például az Orloj, a Laktanya vagy a *Holtidény* című versekben, vagy az *Atlantiszban*, ahol már csak szökött drónok lebegnek a vizek fölött. Lehet, hogy épp a drón a *Holtidény* legautentikusabb elbeszélője, ő mondja, zúgja a verseket.

– Mi a *Holtidény* célja?

– Ha van neki ilyen, akkor azt a kötet eleji három mottó is illusztrálja. Thomas Mann *Varázshegye*, Beckett *Godotja* és T. S. Eliot *Négy kvartettje*, ha más-más irányból is, de az elmúlt években számomra mégis ugyanarra kérdeztek rá. A mindenkori által jól ismert mókuserék kiismerhetetlen működése, a várakozásnak, a vesztéglésnek az állapota foglalkoztatott. Ezeknek a tapasztalatoknak az analizését kínálná a *Holtidény*, ezt hordozza már a kötet cím is. A *Volkswagen Sisyphus* című vers például egy *Volkswagen Bogár* hiá-

bavaló és (örökké) ismétlődő kapaszkodását írja le, ahogy nem bír feljutni a dombtetőre, hanem mindig visszagörög. Ebben a reménytelen próbálkozás(sorozat)ban fogatkozik a nap, szívárogo el az idő. A *Volkswagen Bogár* is mi vagyunk.

– Merthogy „minden idő helyrehozhatatlan”. Több szöveg is arról árulkodik, hogy épp úgy vonzódasz a hosszabb (kissé epikus) írásokhoz, mint a rövid formákhoz. Ez egy tudatos szerkesztés nyoma, vagy a kísérletezésé?

– Azt hiszem, szerkesztés és kísérletezés nem kizáró, hanem kiegészítő ellentétei egymásnak. A kísérletezés szorintem akkor jó, ha nem hivalkodó öncél, hanem az anyag kényszeríti ki. Az *amnézia* című vers például annak a Clive Wearingnek a jegyzetfüzetét kísérli meg megeleveníteni, aki egy baleset következtében évtizedek óta a saját hét másodperces emlékezetébe szorulva él, kezd majdnem mindent szinte szempillantásonként újra, miközben telnek, fogyatkoznak a napjai. Ilyen animigifnyi sors az *Ének Lupitának* című vers tárgya is. Van a kötetnek egy ilyen experimentális bűvópatakja, ami most a leginkább inspirál, és a közeljövőben ez kezdhet folytatódni.

– Levetkőzte a *Holtidény* a legendás 1989-es évet?

– Nyilván arra utalsz, hogy a *Garázsmenet* című első kötetem kapcsán sokszor szóba került a korszak és az 1989-es év mint referenciapont. A *Holtidény*nek levetkőznie nem is igazán kellett ezt, mert a korábbi formában nem is engedtem be a terrénumba: annak ott, a *Garázsmenetben* „kellett” megpróbálnom a végére járni. A bőrrömből kibújni persze nem tudok, mert ez az évszám nemcsak az érdeklődésem egyik fő tárgya, hanem a születési dátumom is. A *Holtidény*ben azonban ez a közvetlenség más távlatokat kap: a személyességnek, a bemutatkozásnak az a már-már tolatódó módja talán teljesen elszivárgott a túlfolyón. A *Holtidény* versei már nem az Én, nem a személy felé gravitálnak, még annyira sem, amennyire a *Garázsmenetben* középpontnak látszott, noha akkor sem volt.

– Lassan egy évtizede vagy a József Attila Kör aktív tagja, 2014-ben *Garázsmenet* című első kötetedért elnyerted a Zelk Zoltán-díjat, ma pedig a *Hévíz folyóiratot* és a *Litera.hu-t* is szerkeszted.

– Ahogy minden, úgy ezek is leginkább átmeneti állapotok. Feladatnak és nem kitüntetésnek, nem pozíciónak, hanem lehetőségnek látom például a szerkesztői munkákat. Felelőségnek. Megpróbálni kicsit a megszokottól eltérő helyekre, témákra, szerzőkre irányítani a reflektorokat, kikezdetlennek hitt igazságokra rákérdezni, vagy legalább segíteni ebben a rákérkezésben, hogy ez a szakma, ez a köztér lehessen kicsit komfortosabb, otthonosabb. Persze, ha létezik otthonosság egyáltalán, és ha tud az valaha állandósulni. És akkor megint ott vagyunk, ahol az elején: az átmenetiség és állandósulás, egymás komplementerei. Ez a *Holtidény*nek is kulcskérdése, és ha sok mást talán nem is, ennyit valószínűleg megörökölt a *Garázsmenetből*.

Vermes Nikolett

Fotó: Szilágyi Lenke

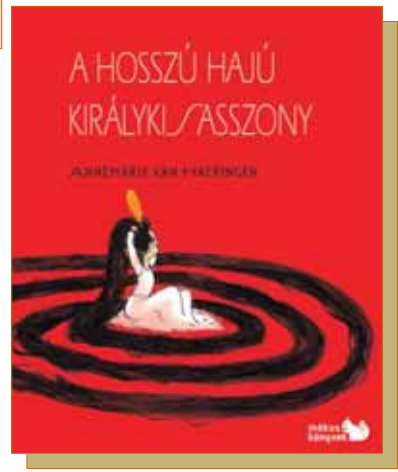
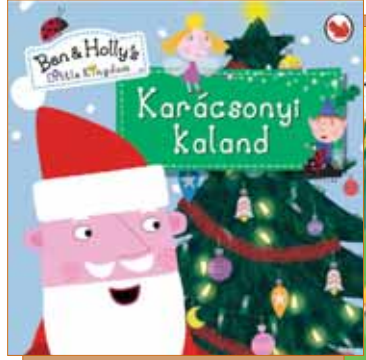
▶ könyvről

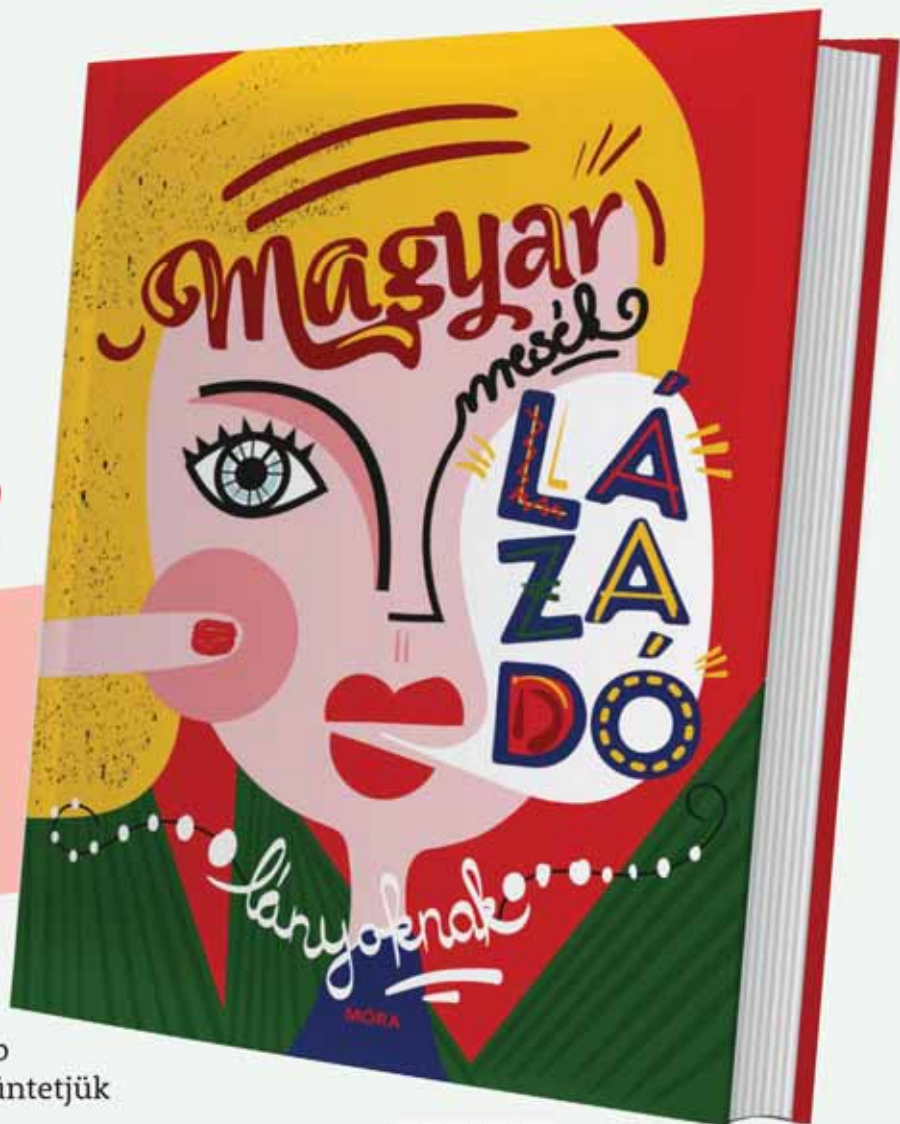
Fehér Renátó:

HOLTIDÉNY

Magvető Kiadó, 48 oldal, 1990 Ft

mókus könyvek

Bátor nőket bemutató,
inspiráló mesegyűjteményt
jelentet meg
a Móra Könyvkiadó, melybe
most bárki neve bekerülhet!

Aki még a nyomdába adás előtt
megvásárolja könyvünket legalább
egy példányban, annak nevét feltüntetjük
a könyv támogatói oldalán.

**A mesegyűjteményt 2018. április 10-től lehet mecénálni
a www.konyvmecenas.hu oldalon.**

Magyar mesék lázadó lányoknak – 25 nő története

Szerzők: Kiss Judit Ágnes, Mesterházi Mónika, Miklya Lukszányi Mónika, Molnár Krisztina Rita,
Szabó T. Anna, Tóth Krisztina

Illusztrátorok: Békés Rozi, Bódi Kati, Bölec Lilla, Hitka Viki, Kőszeghy Csilla, Makhult Gabi,
Molnár Jacqueline, Nagy Dia, Rófusz Kinga, Sásdi Laura, Schall Eszter, Szegedi Katalin

Szerkesztette: Szlukovényi Katalin
2999 Ft

#legyelteiskönyvmecénás

#MagyarMesékLázadóLányoknak

#inspirálónők

f mora.rajongo
morakonyvkiado
morakonyvkiado

www.mora.hu